

Policejní akademie České republiky v Praze

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra veřejného práva

**Omezení pohybu v Evropské
unii souvislosti s bojem proti pandemii
COVID-19**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. et. Mgr. Bohumil Peterka

Autor práce:

Tomáš Lauko

Praha 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Omezení pohybu v Evropské unii v souvislosti s bojem proti pandemii COVID-19“ vypracoval samostatně pod vedením Mgr. Bohumila Peterky a uvedl v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s právními předpisy a vnitřními předpisy Policejní akademie České republiky v Praze.

V Kralovicích dne 7. března 2024

Podpis autora

Anotace

Předmětem bakalářské práce „Omezení pohybu v Evropské unii v souvislosti s bojem proti pandemii COVID-19“ je poukázat na jednu ze základních svobod občana Evropské unie, a to volný pohyb, a dále poukázání na legislativní průběh chování členských států Evropské unie v rámci neočekávaného vyhlášení pandemického stavu. První část práce je zaměřena na historii vzniku Evropské unie. Ve druhé části se zaměřuji na vysvětlení pojmu onemocnění COVID-19, jeho příznaky a odhalení. Třetí část bakalářské práce se věnuje zakotvení volného pohybu osob v evropském právu. Hlavní náplní bakalářské práce je problematika omezování volného pohybu osob, a rovněž i vymezení jejich výjimek. Je zde popsán vývoj přijímaných doporučení a opatření v rámci boje proti pandemii COVID-19 s dopadem na omezení volného pohybu osob po členských zemích Evropské unie.

Anotation

The subject of the bachelor's thesis "Restriction of movement in the European Union in connection with the fight against the COVID-19 pandemic" is to point out one of the basic freedoms of a citizen of the European Union, namely free movement, and also to point out the legislative course of behavior of the member states of the European Union within the framework of the unexpected announcement pandemic state. The first part of the thesis is focused on the history of the establishment of the European Union. In the second part, I focus on explaining the concept of the disease COVID-19, its symptoms and detection. The third part of the bachelor's thesis is devoted to the anchoring of the free movement of persons in European law. The main content of the bachelor's thesis is the issue of restricting the free movement of persons, as well as the definition of their exceptions. The development of accepted recommendations and measures in the fight against the COVID-19 pandemic with an impact on the restriction of the free

movement of persons within the member states of the European Union is described here.

Klíčová slova

pandemie, COVID-19, Evropská unie, volný pohyb osob, koronavirus, omezení

Keywords

pandemic, COVID-19, European Union, free movement of persons, coronavirus, limitations

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Bohumilu Peterkovi za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	7
1. Historie Evropské unie	8
2. COVID-19.....	12
2.1. Přenos, symptomy, inkubační doba, následky.....	12
2.2. Očkování, léčba, trasování, karanténa, reprodukční číslo	13
3. Svoboda pohybu osob	15
3.1. Omezení práva na volný pohyb a pobyt.....	16
3.2. Výjimky z práva pohybu a pobytu se zaměřením na dopady pandemie covid na pohyb osob EU	20
4. Šíření COVID-19	23
4.1. Počátek pandemie	23
4.2. První vlna	24
4.2.1. Omezení volného pohybu v rámci EU	25
4.2.2. Omezení volného pohybu v rámci ČR.....	30
4.3. Druhá vlna COVIDu	34
4.3.1. Omezení volného pohybu v rámci EU	34
4.3.2. Omezení volného pohybu v rámci ČR.....	42
5. Reakce EU na omezení volného pohybu	48
5.1. Volný pohyb pracovníků a správa hranic	48
5.2. Zelené pruhy	49
5.3. Volný pohyb zdravotnických pracovníků	50
5.4. Obnovení cestovního ruchu	51
5.5. Portál Re-open EU.....	53
5.6. Digitální zelený certifikát - COVID pas	53
5.7. Očkování.....	55
5.8. Sezónní práce.....	59
Závěr	59
Seznam použitých zdrojů:	62
Zkratky	70

Úvod

Na úvod bych rád definoval slovo cestování, které chápu jako strávený čas mimo své bydliště za účelem poznávání, práce či trávení dovolené. Cestování je zde s námi již řadu desetitisíců let a bude i nadále. S příchodem nových technologií je cestování stále dostupnější pro více a více lidí, kdy vzdálenosti již nehrají žádnou roli. Již není překvapením letět v létě například do Spojených států Amerických a v zimě jet lyžovat do Itálie. Záleží na každém z nás, jaký cestovní prostředek si vybere.

Ve své bakalářské práci se snažím přiblížit problematiku omezení pohybu v zemích Evropské unie v souvislosti s bojem proti pandemii COVID. Tato pandemie přišla náhle a celý svět, včetně světových virologů, nevěděl, co s danou situací dělat. Vydávaná doporučení a prevence byla vymyšlena za pochodu s cílem vzniklou pandemii aspoň zpomalit. Právě rozšířené cestování přispělo k tomu, že nákaza onemocněním COVIDu-19 se rychlostí blesku rozšířila po celém světě, kromě izolovaných oblastí bez cestovního ruchu.

Každý občan Evropské unie požívá práv Evropské unie. Uplynulá pandemie COVID-19 nám ale ukázala, že i naše práva nejsou nedotknutelná. V době pandemie jsem cestoval společně s rodinou na dovolenou k Jadranu a cesta nebyla zrovna příjemná. Při překračování hranic po nás byly požadovány dokumenty jako potvrzení o ubytování s vyznačením přesné doby pobytu, potvrzení o prodělaném očkování, čestným prohlášením, že se cítíme zcela zdraví atd.. V podobném duchu to pokračovalo i po dojezdu do cíle a ubytování v hotelu, kde jsme museli každé dva dny podstoupit měření teploty, které si ubytovatel zapisoval. Při návratu zpět domů nás překvapila rakouská armáda na Rakousko-Slovinských hranicích, naštěstí se opatření týkalo pouze navrátilivší rakouských občanů.

Tato bakalářská práce má za cíl nastínit nástup, průběh a konec pandemie COVID-19. Uvedené téma jsem si vybral, jelikož se mi téma zdá velmi zajímavé a

k mému překvapení řešení vzniklé pandemie včetně přijímaných opatření v rámci Evropské unie dosti složité a zdlouhavé.

Práce je rozdělena do pěti kapitol a dále pro přehlednost dělena na podkapitoly. První kapitola slouží jako popis historie vzniku Evropské unie. Ve druhé kapitole popisují vznik, průběh, léčbu onemocnění COVIDu-19 a reprodukční číslo. Ve třetí kapitole popisují obecně svobodu pohybu osob. V podkapitolách popisují omezení pohybu a rovněž i výjimky z omezení pohybu. Ve čtvrté kapitole se zaměřují na šíření pandemie COVID-19 a její dopad na pohyb osob v EU, kdy v podkapitolách je pandemie rozdělena na první a druhou vlnu a následné omezení pohybu v rámci EU a v rámci ČR. V páté kapitole a náležitých podkapitolách je rozebrána reakce EU na omezení volného pohybu, kdy v podkapitolách jsou uvedeny zásadní rozhodnutí vedoucí k volnějším pohybu osob a služeb v rámci EU.

1. Historie Evropské unie

Se záměrem ukončit krvavé konflikty, které byly vyeskalovány v propuknutí druhé světové války, začali vrcholní evropští politici pracovat na něčem, co dnes nazýváme „Evropská unie“. Dne 8. května 1945 je v Evropě ukončena druhá světová válka, která za sebou zanechala zničený kontinent, na kterém došlo k vyhasnutí milionů životů, zraněných a lidí, kteří z důvodu tuhých bojů museli své území opustit, čímž došlo k jeho vysídlení. Dne 4. dubna 1949 vznikla Severoatlantická smlouva zřizující alianci NATO, kdy jde o spojení mezi Spojenými státy, Kanadou a 10 zeměmi západní Evropy. Dne 18. dubna 1951, na základě Pařížské smlouvy, vzniklo Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), které v roce 1950 navrhl Robert Schuman. Tímto mezi šesti zakládajícími státy vznikl společný trh uhlí a oceli. Mezi zakládající státy patří Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Spolková republika Německo, kdy základní cíle těchto zemí bylo zajištění míru mezi vítěznými a poraženými státy a nastavení mezi těmito zeměmi spolupráci jako rovnocenní partneři. Následně dne 25. března

roku 1957 vytvořilo Římskými smlouvami šest zakládajících zemí Evropské společnosti pro atomovou energii (Euratom) a Evropské hospodářské společnosti (EHS). Tímto vznikem mělo dojít k vytvoření společného trhu pro zboží a služby. Dne 1. července 1968 byly, v rámci vytvoření společného trhu, mezi uvedenými zeměmi zrušeny cla. V roce 1973 k rozšíření společnosti o země Dánsko, Irsko a Spojené království. V červnu roku 1979 se konaly první přímé volby do Evropského parlamentu, opakující se každých pět let. V roce 1981 se ke společnosti přidalo Řecko, v roce 1986 Španělsko a Portugalsko. V roce 1985 Evropské společnosti opustilo Grónsko, které si v roce 1982, na základě referenda, odhlasovalo jeho vystoupení ze společnosti. Na počátku osmdesátých let celým světem zmítala hospodářská recese, čímž vznikla vlna „europesimismu“. Roku 1985 byla přijata Schengenská dohoda, která měla zajistit postupné odstraňování kontrol na společných hranicích. Roku 1990 byla následně podepsána druhá Schengenská dohoda (Schengenská prováděcí úmluva), která vešla v platnost roku 1995. Uvedené dvě dohody a další prováděcí předpisy jsou společně nazývány jako Schengenský *acquis*. Na základě těchto dohod byl vytvořen Schengenský prostor, ve kterém se zboží a osoby mohou pohybovat vesměs bez omezení.¹

Roku 1985 byl předsedou Evropské komise Jacques Delorse, kdy za jeho předsednictví byla vydána tzv. bílá kniha – Schengenská smlouva neboli smlouva o postupném rušení kontrol na společných hranicích, čímž mělo do 1. ledna 1993 dojít ke stanovení společného evropského trhu. V říjnu roku 1990 došlo, po pádu Berlínské zdi v roce 1989, ke spojení Německa, a dále došlo k vymanění se zemí střední a východní Evropy ze sovětského sevření a nastolení demokracie. V prosinci roku 1991 Sovětský svaz zanikl. V tuto dobu státy, které byly součástí EHS začaly jednat o nové smlouvě, která byla následně v Maastrichu v prosinci roku 1991 přijata Evropskou radou. Formálně byla Evropská unie založena dne 1. listopadu 1993 na základě smlouvy o Evropské unii, kdy uvedenou smlouvu

---

¹ TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6.

známe spíše jako Maastrichtská smlouva² , která tak nahradila Evropská společenství. V roce 1995 se k Evropské unii přidaly tři státy a to Finsko, Rakousko a Švédsko. Po tomto rozšíření měla Evropská unie již 15 členských států. Vlivem modernější technologie a rozšiřujícímu se přístupu k internetu došlo k modernizaci hospodářství, ale také k většímu sociálnímu a kulturnímu napětí. V uvedené době začala Evropská unie vytvářet projekt na vznik společné měny, čímž by došlo ke zjednodušení pro podnikatele, spotřebitele i cestovatele. Dne 1. ledna roku 2002 vznikla společná měna EURO, které v uvedený den nahradilo měny dvanácti států zemí Evropské unie a vznikla tak „eurozóna“. V současné době je EURO jednou z hlavních světových měn.³

Dne 26. března 1995 začíná v Belgii, Francii, Lucembursku, Německu , Nizozemsku, Portugalsku a Španělsku cestování bez kontrol na vnitřních hranicích.⁴

V červenci roku 1997 byla uzavřena Amsterodamská smlouva, která Schengenský *acquis* začlenila do práva Evropské unie, posílila pravomoci Evropského parlamentu a justiční spolupráci mezi členskými státy.⁵

Největší rozšíření Evropské unie začalo v polovině devadesátých let, kdy žádost o členství podaly země jako Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko, dále tři země, které v dřívější době byly součástí

---

² Smlouva o fungování Evropské unie. *An official EU website* [online]. [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/treaty-on-the-functioning-of-the-european-union.html>

³ *Principles countries history*. Online. An official EU website. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu_cs. [cit. 2024-02-22].

⁴ Historie Evropské unie 1990–99. *Historie Evropské unie 1990–99* [online]. [cit. 2024-01-05]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1990-99_cs

⁵ *Principles countries history*. Online. An official EU website. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu_cs. [cit. 2024-02-22].

Sovětského svazu a to Estonsko, Litva a Lotyšsko, poté Slovinsko a dvě země leží ve středomoří, a to Kypr a Malta. Jednání o vstupu byly zahájeny v prosinci roku 1997 a 1. května 2004 se k EU připojilo deset zemí. Bulharsko a Rumunsko přistoupili v roce 2007. Chorvatsko do EU vstoupilo v roce 2013, kdy počet zemí Evropské unie stoupl na 28. V rámci zjednodušení a zefektivnění přijímání společných rozhodnutí byla v říjnu přijata Ústava EU a nahradila tak všechny stávající smlouvy. Dvě referenda v roce 2005 však uvedený dokument odmítla, kdy byla následně zrušená ústava nahrazena Lisabonskou smlouvou podepsanou 13. prosince 2007, která vešla v platnost 1. prosince 2009.⁶ Pozměňuje, ale nenahrazuje předešlé smlouvy a zavádí většinu změn, které byly navrženy v zamítnuté ústavě. Tímto dokumentem je zřízena funkce stálého předsedy Evropské rady a úřad vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. V roce 2009 propukla celosvětová finanční a hospodářská krize. Na základě krize bylo Evropskou unií zřízeny mechanismy vedoucí ke stabilizaci bank, snížení veřejného dluhu a sjednocení hospodářských politik zemí eurozóny. V roce 2012 byla Evropské unii udělena Nobelova cena za mír, zejména v plnění úlohy mírového soužití v Evropě. V květnu roku 2014 nastaly změny v postupech evropské volby, kdy kandidáty na post předsedy Evropské komise začaly navrhopvat přímo politické strany. Evropská rada na základě pravidel Lisabonské smlouvy jmenovala kandidáta za stranu, která dostala nejvíce křesel. Tím se v uvedeném roce stal Jan-Claude Juncker z Evropské lidové strany. Dne 23. června 2016 bylo ve Spojeném království uspořádáno referendum o setrvání či vystoupení země z Evropské unie. Tento krok je často označován jako „brexit“ (z anglického Britain a exit). Spojené království na základě výsledků referenda opustilo Evropskou unii dne 31. ledna 2020. Evropská unie je považována za druhou největší ekonomiku světa, a to jak nominálně po Spojených státech, tak podle parity kupní síly po Číně.⁷

---

⁶ Lisabonská smlouva. *Europarl* [online]. 10-23 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/5/lisabonska-smlouva>

⁷ TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6.

2. COVID-19

Onemocnění je označováno jako COVID-19, což je zkratka pro coronavirus disease 2019, kdy koronaviry, jež obsahuje onemocnění, jsou významnými lidskými a zvířecími patogeny. Virus, který způsobuje onemocnění COVID-19, se označuje jako koronavirus 2 (SARS-CoV-2) se závažným akutním respiračním syndromem.⁸

2.1. Přenos, symptomy, inkubační doba, následky

Od zjištění se virus COVID-19 velmi rychle rozšířil po celém světě a vzniklá situace byla označena za pandemii. Při dýchání, kašlání, kýchání, zpěvu či mluvení jsou z nosu a úst infikované osoby uvolňovány kapičky a aerosoly, které virus obsahují. K nákaze dochází poté, co se virus dostane do úst, nosu či očí. Rovněž se virus může mezi lidmi šířit dotykem s kontaminovaným povrchem. Příznaky onemocnění jsou různé. Může se jednat o onemocnění bez příznaků, ale zpravidla je onemocnění doprovázeno horečkou, kašlem, únavou, dýchacími potížemi a následnou ztrátou čichu a chuti. Dle průzkumu se u jednoho z pěti infikovaných osob neprojeví žádné příznaky. Příznaky propukají zpravidla jeden až čtrnáct dní po vystavení viru. Ve většině případů mají infikované osoby mírné příznaky, u některých se vyvine syndrom akutní dechové tísně. Uvedený syndrom se projevuje cytokinovými bouřemi, což je mohutná imunitní reakce, při které se do krve rychle uvolní příliš velké množství cytokinů (malých proteinů)⁹, selháním více orgánů, septickým šokem, kdy dochází vlivem závažné infekce k sepsi a krevním sraženinám. Bylo zjištěno dlouhodobější poškození orgánů, jako jsou plíce a srdce. U řady uzdravených pacientů, kteří se z nemoci zotavili, dále přetrvává řada následků – nazvána jako dlouhý COVID, které mohou trvat i několik

---

⁸ Y KIM, Arthur a Rajesh GANDHI. *COVID-19: Management in hospitalized adults* [online]. 2023 [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://www.uptodate.com/contents/covid-19-management-in-hospitalized-adults>

⁹ *Cytokinová bouře*. Online. Nzip.cz. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/1761>. [cit. 2024-02-22].

měsíců, kdy se jedná zejména o silnou únavu, ztrátu paměti, slabou horečku, svalovou slabost a dušnost. Virus, který způsobuje COVID-19 je šířen převážně vzdušným přenosem při blízkém kontaktu z infekční osobou. Virus se v těle šíří až dva dny před tím, než u osoby propuknou příznaky. Infikované osoby zůstávají infekční zhruba po dobu deseti dnů při středně závažných případech a dva týdny ve vážných případech. Ke snadnějšímu šíření virusu dochází ve vnitřních prostorech a mezi velkou skupinou lidí. Ke zjištění onemocnění byly vyvinuty testovací metody. „*Standardní metodou je reverzní transkripční polymerázová řetězová reakce v reálném čase výtěrem z nosohltanu (PCR test)*“. Jako preventivní opatření proti šíření onemocnění je považován fyzický či společenský odstup, karanténní opatření ohrožených osob, řádné větrání vnitřních prostor, zakrývání si úst při kašli, nosu při kýchání, řádné a pečlivé mytí rukou a držení si neumytých rukou dál od obličeje. Pro zmenšení pravděpodobnosti k nakažení se bylo veřejnosti doporučeno používání roušek, obličejových masek či jiného zakrytí dýchacích cest. Proti onemocnění byla vyvinuta řada vakcín, které byly následně použity ve většině států světa k masivnímu očkování obyvatel.¹⁰

2.2. Očkování, léčba, trasování, karanténa, reprodukční číslo

V případě mírného průběhu onemocnění nemocí COVID-19 je nařízena karanténa, klidový režim a symptomatická léčba konkrétních příznaků. V případě těžkého průběhu nemoci s komplikacemi způsobující vznik zápalu plic, který vyžaduje hospitalizaci, terapii kyslíkem a v nejhorších případech i napojení na umělou plicní ventilaci. Těžší průběh nemoci COVID-19 může skončit i smrtí.¹¹

---

¹⁰ MCINTOSH, Kenneth. *COVID-19: Epidemiology, virology, and prevention*. Online. 01-2024. Dostupné z: <https://www.uptodate.com/contents/covid-19-epidemiology-virology-and-prevention>. [cit. 2024-02-21].

¹¹ *COVID-19 – příznaky a léčba*. Online. 2020. Dostupné z: <https://euc.cz/clanky-a-novinky/clanky/covid-19-priznaky-a-lecba/>. [cit. 2024-01-02].

Z důvodu nastupující celosvětové pandemie bylo zapotřebí vyvinout vakcíny proti onemocnění COVID-19, kdy vývoj těchto vakcín vyžadovalo obrovské investice. Vědci byli schopni urychlit některé části procesu tím, že různé fáze klinických studií kombinovali nebo prováděli některé studie současně. Evropská agentura pro léčivé přípravky se výslednými údaji začala zabývat ještě před tím, než je společnosti zabývající se vývojem vakcín, požádaly o registraci vakcíny.¹²

Nástrojem boje proti nemoci COVID-19, kromě očkování, bylo využití aplikace pro trasování kontaktů a zasílání upozornění, jež umožňuje digitální éra, jež má za úkol izolovat nakažené osoby tak, aby nedocházelo k šíření viru mezi ostatní osoby. Jen mezi lety 2020 až červencem roku 2022 došlo k více než 206 milionů stažení aplikace, což představuje desítky milionů aktivních uživatelů aplikace.¹³

Jako nejjednodušší a nejspolehlivější opatření proti šíření onemocnění je omezení fyzického kontaktu mezi lidmi. Z tohoto důvodu byly v mnoha zemích zaváděny tzv. lockdowny, zavírání škol a školek, rušení společenských akcí a kulturních akcí a rovněž i přistupování k práci z domova.¹⁴

Pro stanovení vývoje a následků epidemie je sledována řada ukazatelů. Jedním z těchto je reprodukční číslo, označováno jako R, jež udává průměrný počet dalších osob, které jsou přímo nakaženy jedním pacientem. Jako příklad si uvedeme např. reprodukční číslo 2, kdy toto znamená, že jeden tzv. roznašeč

---

¹² How are vaccines developed, authorised and put on the market? [online]. [cit. 2024-01-12]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/how-are-vaccines-developed-authorised-and-put-market_en

¹³ COVID-19 contact tracing and warning apps. Online. An official website of the European Union. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/travel-during-coronavirus-pandemic/contact-tracing-and-warning-apps-during-covid-19_en. [cit. 2024-01-02].

¹⁴ Lockdown: Pandemie covidu-19. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 4.1.2024. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Lockdown>. [cit. 2024-01-12].

nakazí další dvě osoby, ze kterých se stávají další roznašeči. Základní reprodukční číslo stanovuje počáteční hodnotu v určité populaci před zavedením ochranných opatření, které by se mělo snižovat na tzv. efektivní reprodukční číslo, které určuje zpomalení šíření nemoci na základě přijatých opatření.¹⁵

3. Svoboda pohybu osob

Svobodu pohybu můžeme popsat jako právo jedince, který se může svobodně pohybovat mezi jednotlivými státy a rovněž je kdykoliv opustit.

Jednou ze čtyř základních svobod Evropské unie je právo občanu Evropské unie se volně pohybovat na území členských států EU. Pro usnadnění volného pohybu osob, pro volné cestování bez hranic, byly v schengenském prostoru zrušeny kontroly na vnitřních hranicích.¹⁶

Občanství Unie je popsána ve Smlouvě o Evropské unii v čl. 20 odst. 1, která zní: „Zavádí se občanství Unie. Každá osoba, která je státním příslušníkem členského státu, je občanem Unie. Občanství Unie doplňuje občanství členského státu, ale nenahrazuje jej.“ V čl. 20 odst. 2 téže smlouvy je pod písmenem a) uvedeno: „právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států“. V dalších písmenech jsou uvedena práva i povinnosti občanů Unie jako právo volit a být volen, právo být zastupován a chráněn ze strany diplomatických a konzulárních úřadů, petiční právo.¹⁷

---

¹⁵ MÁJEK, Ondřej, Ondřej NGO, Jiří JARCOVSKÝ a Ladislav DUŠEK. *Význam a výpočet reprodukčního čísla R* [online]. 2020 [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/doc/2020-03-27-cislo-R.pdf>

¹⁶ Volný pohyb v EU během pandemie COVID-19: Prověřování kontrol na vnitřních hranicích bylo omezené a opatření členských států nebyla koordinovaná [online]. 2022 [cit. 2023-08-15]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/free-movement-13-2022/cs/index.html>, (str. 4)

¹⁷ *Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie*. Online. An official EU website. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj. [cit. 2024-02-21].

Dále je právo pohybu osob nyní upraveno v čl. 21 ve Smlouvě o fungování EU, kdy tento popis je však velmi stručný. Podrobněji jsou jednotlivé podmínky o pobytu občanů v členských státech popsány ve směrnici 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, kdy tato úprava se též vztahuje i na pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné. Uvedená směrnice rovněž upravuje i pohyb rodinných příslušníků po zemích EU, kteří nemají občanství žádného členského státu Evropské unie, ale doprovázejí či následují občana EU. Tato směrnice je uplatňována i v případě uzavření sňatku v členském státě EU ze strany rodinných příslušníků. Dle směrnice 2004/38/ES podle čl. 2 jsou za rodinné příslušníky považováni manžel nebo manželka, potomci v linii přímé, pokud jsou mladší 21 let nebo pokud jsou osobami vyživovanými a rovněž i předci v linii přímé a též partnery, se kterými občan EU uzavřel registrované partnerství, ale pouze v tom případě, že hostitelský členský stát registrované partnerství uznává. Normy upravující manželství jsou v pravomoci členských států, kdy unijní právo do uvedeného takřka nezasahuje. Volný pohyb občanů Unie musíme odlišovat od jiných základních svobod volného pohybu, zejména těch, které jsou postaveny na ekonomickém základě, jako je pohyb zboží, služeb a kapitálu, jež charakterizuje vnitřní trh. Rovněž musíme rozlišovat volný pohyb občanů EU a pohyb a pobyt osob v rámci Schengenského hraničního kodexu, který se zaměřuje na pohyb všech osob překračujících vnitřní i vnější hranice členských států, odstraňuje kontroly na vnitřních hranicích a také zavádí pravidla pro pobyty na území Evropské unie do 90 dnů pro osoby, které pocházejí ze třetích zemí. Ne všechny členské státy jsou součástí Schengenského systému, ale i v těchto zemích uznávají volný pohyb občanů Evropské unie.¹⁸

---

¹⁸ TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6. (str. 334)

3.1. Omezení práva na volný pohyb a pobyt

Z pohledu směrnice 2004/38/ES jsou řešení praktických problémů v týkající se obecných zásad uplatňování omezení obsaženy v článku 27, článek 29 blíže vymezuje podmínky uplatnění výhrady veřejného zdraví, a články 30 a 31 se týkající procesních záruk.¹⁹

Články 18 a 21 Smlouvy o fungování Evropské unie zakazují omezení volného pohybu a pobytu občanů Evropské unie, která jsou bezdůvodná. Jsou v subsidiárním vztahu k ustanovení Smlouvy o volném pohybu osob na ekonomickém základě. Občané EU mají právo, na území hostitelského státu, na rovné zacházení, kdy uvedené právo mají i rodinní příslušníci občana EU, kteří nejsou občany žádného členského státu, ale mají zde právo k pobytu či trvalému pobytu v hostitelském členském státě. Ti, kteří nespĺňují základní podmínky uvedené ve směrnici 2004/38/ES pro pobyt nad tři měsíce, nemohou požadovat pobyt v členském státě na základě této směrnice a požadovat např. sociální dávky.²⁰

Je možno si vyložit to, že omezování pohybu osob v rámci boje proti pandemii, je pro svoji výjimečnost pobytovou směrnicí dotčeno. K ochraně veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti je k dispozici velké množství rozhodnutí Soudního dvora EU, tak naopak k ochraně veřejného zdraví není. Zřejmě z toho důvodu, že před pandemií COVID-19 nebyl důvod omezovat volný pohyb osob v EU z důvodu ochrany zdraví. Doporučení stanoví, že by ze strany států Evropské unie nemělo docházet k zavádění povinnosti prokazovat se dokladem, který

---

¹⁹ , Tomáš Jirsa. *OMEZENÍ VOLNÉHO POHYBU OSOB V EU V SOUVISLOSTI S PANDEMIÍ NEMOCI COVID-19*. 2020(6/2020), 32-38. ISSN 1802-3843., (str. 35)

²⁰ TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6. (str. 337)

stanovuje náš zdravotní stav, kdy na základě uvedeného dokumentu je umožněn vstup na území.²¹

Z práva EU vzniká povinnost států Evropské unie sjednocovat svůj postup. Obecně je loajální spolupráce definována v čl. 4 odst. 3 SEU. Dle toho se Evropská unie a státy, které jsou její součástí, vzájemně ctí a pomáhají si v rámci plnění úkolů stanovených ze základních smluv. Bližší povinnost sjednocení z důvodu vážných přeshraničních hrozeb stanoví státům Evropské unie čl. 11 Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1082/2013. Na tomto základě se státy Evropské unie, po stanovení varovného hlášení podle čl. 9 uvedeného rozhodnutí, mezi sebou radí ve Výboru pro zdravotní bezpečnost společně s Komisí z důvodu sjednocení reakce uvnitř států na danou hrozbu. Státy Evropské unie jsou povinny poskytovat Evropské komisi a ostatním členským státům informace ohledně přijatých opatření uvnitř států z důvodu opatření v boji proti zdravotní hrozbě, a pokud není jejich přijetí naléhavé, je třeba před jejich zavedením se poradit s Komisí a ostatními členskými státy o charakteru, smyslu a rozsahu působnosti opatření.²²

V rozsudku C-131/85 Gül²³ Soudní dvůr ujasnil, že právo omezit volný pohyb z důvodu ochrany veřejného zdraví nemá v plánu vyloučit sektor veřejného zdraví jako odvětví hospodářské činnosti z pravidel volného pohybu, ale dát možnost státům Evropské unie neumožnit vstup na jejich území či pobyt osobám, kdy vstup nebo pobyt těchto osob by byl rizikový pro veřejné zdraví. Pokud se máme podívat na pandemii COVID-19 je důležitý rozsudek C-158/96 Kohll, kdy podle něj současný čl. 52 SFEU „umožňuje členským státům omezit svobodu

---

²¹ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 347)

²² SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 348)

²³ C-131/85 Emir Gül v Regierungspräsident Düsseldorf, ECLI:EU:C:1986:200.

poskytovat zdravotnické a nemocniční služby, pokud je zachování určité kapacity zdravotní péče nebo úrovně medicíny v tuzemsku nezbytné pro veřejné zdraví nebo dokonce pro přežití obyvatelstva“.²⁴

Jedinými nemocemi, kdy mají členské státy právo přijmout opatření, které omezuje svobodu pohybu občanů EU nebo jejich rodinných příslušníků z důvodu veřejného zdraví, jsou na základě článku 29 směrnice 2004/38/ES choroby, které jsou ze strany Světové zdravotnické organizace označeny za nemoci, jež mají epidemiologický potenciál, a rovněž nakažlivé nemoci a přenosné parazitické nemoci, na které se vztahují ochranná opatření na občany daného členského státu. V případě, že se vyskytne nemoc u občana EU či jeho rodinného příslušníka po uplynutí tří měsíců od příjezdu, není to důvod k vyhoštění z dané země. Ze strany členských států mohou být osoby do tří měsíců od příjezdu s právem pobytu do hostitelského státu požadována podrobení se lékařské prohlídce, ale pouze z vážných důvodů, kterým by mohlo být např. přicestování osoby z oblasti vypuknutí epidemie jedné z nakažlivých či přenosně parazitických nemocí, jež může ohrozit veřejné zdraví. Prohlídky však nemůžou být nařizovány automaticky a být vyžadovány od všech občanů EU a jejich rodinných příslušníků.²⁵

Občané EU se často potýkají s omezením práva volného pohybu či pobytu na území členského státu ve stejném či podobném rozpětí jako osoby, které se pohybují na ekonomickém základě. Přímá diskriminace může zpočátku vznikat tím, kdy jsou občané EU znevýhodňováni na základě své státní příslušnosti. Občané EU se mohou setkat i se znevýhodňováním nepřímým, kdy nejde o jejich přímou diskriminaci, ale zavedené zdánlivě neutrální opatření nepřímo diskriminuje více státních příslušníků jiných členských států než občanů určitého hostitelského státu. Vnitrostátní opatření, která ač nediskriminačně použita,

---

²⁴ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 347-348)

²⁵ Tomáš Jirsa. *OMEZENÍ VOLNÉHO POHYBU OSOB V EU V SOUVISLOSTI S PANDEMÍÍ NEMOCI COVID-19*. 2020(6/2020), 32-38. ISSN 1802-3843., (str. 35)

mohou bránit občanům EU ve volném pohybu. Jako nástroj k omezení volného pohybu a pobytu občana EU může být buď nevpuštění občana na území členského státu, nebo vyhoštění takového občana z daného území státu.²⁶

V případě nediskriminace v souvislosti s pandemií COVID-19 nelze zakázat vstup občanů z jiného členského státu Evropské unie na své území, a to v případě, že epidemiologická situace v obou zemích je stejná nebo určit pravidla přednostního zacházení pro občany sousedních zemí. Princip proporcionality²⁷ lze vykládat tak, že nelze ze strany členských států zakazovat tranzit občanů jiných členských států (kteří nepobývají na daném území) či omezovat pohyb přeshraničních pracovníků (tzv. pendlerů). Evropská unie je oprávněna přijímat a užívat podrobnější pravidla v sekundárních předpisech. Ve svobodě usazování je v čl. 52 odst. 2 SFEU uvedeno, že Evropský parlament a Rada vydá řádným zákonodárným postupem směrnice k souladu (nikoliv k harmonizaci) předpisů států Evropské unie, který určí zvláštní systém pro občany jiné státní příslušnosti v případech veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany zdraví. Omezování volného pohybu osob kvůli ochraně zdraví je v blízké vazbě s politikou Evropské unie v případech veřejného zdraví, ve které má Evropská unie právo pouze pomáhat, optimalizovat spolupráci.²⁸

---

²⁶ TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6. (str. 337)

²⁷ Princip proporcionality můžeme naleznout v Listině základních práv EU, která ve svém čl. 52 odst. 1 říká, že: "každé omezení v uplatňování práv a svobod uznaných touto Listinou **musí být stanoveno zákonem** a musí být přitom chráněna jejich podstata. V souladu se zásadou proporcionality lze omezení uplatnit jen tehdy, **jsou-li nezbytná a odpovídají-li účelům sledujícím obecný zájem** uznaný Unií nebo potřebě chránit práva a svobody druhých".

²⁸ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 344)

3.2. Výjimky z práva pohybu a pobytu se zaměřením na dopady pandemie covid na pohyb osob EU

Pohyb a pobyt občanů EU a jejich rodinných příslušníků v členských státech EU nebyl nikdy neomezený. Od počátků evropské integrace bylo možno omezovat volný pohyb osob a služeb za základě ochrany veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví. Tyto výjimky jsou v platnosti i po zavedení unijního občanství. Vždy byla kladena pozornost na veřejný pořádek, se kterým se pojí velké množství judikatury Soudního dvora EU i odborné literatury. Pandemie COVID-19, která propukla v roce 2020 a přinesla s sebou omezování volného pohybu, a ke kterému docházelo za účelem ochrany zdraví, nemělo období.²⁹

I když jsou taková omezení volného pohybu a pobytu občanů EU zakázána, mohou v určitých případech nastat situace, kdy je takové omezení odůvodněno. Dle pobytové směrnice 2004/38/ES je možno odůvodnit omezení volného pohybu a pobytu občanů EU v rámci ochrany veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Omezení nemůžou být užívána k hospodářským účelům. Omezení volného pohybu a pobytu na ochranu veřejného zdraví je možno odůvodnit nemocí s epidemickými schopnostmi výskytu, a to do konce prvních tří měsíců po příjezdu občana EU. Toto z mála využívaných odůvodnění omezení volného pohybu a pobytu začalo mít úplně jiný význam s příchodem pandemie koronaviru, a respektive nemoci COVID-19. Na základě tohoto odůvodnění velká část členských států omezila, v reakci na šíření nemoci COVID-19, možnost vstupu či pobytu na svém území na krátkou dobu.³⁰

---

²⁹ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 171)

³⁰ TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6. (str. 338)

Článek 29 pobytové směrnice stanovuje pravidla pro užívání výjimek ochrany veřejného zdraví. Tato pravidla jsou omezující, kdy jedinými nemocemi, které odůvodňují omezení volného pohybu osob, jsou nemoci s epidemickými schopnostmi přesně určené akty Světové zdravotnické organizace (WHO) a jiné nakažlivé nemoci a nakažlivé parazitické nemoci, na které jsou užívána ochranná opatření ukládána i vlastním občanům. COVID-19 patří mezi nemoci s epidemickými schopnostmi ve smyslu tohoto ustanovení. Je nutné přijímání plošných opatření z důvodu zvládnutí pandemie COVID-19, které mají povahu normativních aktů či abstraktně konkrétních aktů, mezi které patří opatření Ministerstva zdravotnictví ČR jakožto opatření obecné povahy. S tímto však pobytová směrnice nepočítá. Čl. 29 plošná opatření nezakazuje, ale následující články 30 a 31 očekávají vydávání jednotlivých právních aktů (rozhodnutí), které omezují volný pohyb osob a jsou oznamovány osobám písemně, kdy osoby jsou o příslušných důvodech veřejného zdraví informovány, na kterých jsou rozhodnutí v dané věci založena. Jejich součástí jsou poučení o opravném prostředku, kdy je možné podat opravný prostředek u správních úřadů a soudů z důvodu přezkumu rozhodnutí, a musí jim být umožněna obhajoba (to znamená umožnit pobyt na území hostitelského státu). Lze tedy říci, že nároky pobytové směrnice při probíhající pandemii COVID-19 nelze ze strany členských států v plné výši splnit.³¹

Jedním z nejčastějších důvodů k omezení volného pohybu osob v jiných členských státech EU bývá ochrana veřejného pořádku, aplikující se například v situaci, kdy občan EU či jeho rodinný příslušník provádí v jiném členském státě závažnou trestnou činnost. Naopak ochrana veřejného zdraví jako důvod omezení pohybu osob nebyl členskými státy příliš využíván. Po vstupu České republiky do EU nebyla uvedena ochrana veřejného zdraví mnoho let prakticky uplatňována. Avšak již v minulosti nastaly situace, které mohly vést k omezení pohybu osob z důvodu ochrany zdraví, např. propuknutí epidemie eboly v letech 2013-2016 v

---

³¹ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 346)

západní Africe, kdy k výskytu této nemoci došlo i v některých členských státech EU. Ochrana veřejného zdraví našla největší uplatnění až s příchodem pandemie COVID-19 v roce 2020, kdy přijatá opatření poznamenala i unijní občanství.³²

Evropský účetní dvůr dospěl k závěru, že i když Komise sledovala cestovní omezení volného pohybu, které byly uloženy členskými státy, byl dohled znemožněn překážkami danými právním rámcem. Komise důkladně neprověřovala, zda-li jsou kontroly na vnitřních hranicích v souladu s právními předpisy Schengenského prostoru. Evropský účetní dvůr zjistil, že členské státy, jež dokládaly oznámení o kontrolách na vnitřních hranicích neuváděly, že znovu zavedené kontroly jsou již krajním řešením a jejich průběh je přiměřený a jsou zavedeny na časově omezenou dobu. Ze strany členských států mnohdy nebylo komisi sdělovány nově zavedené kontroly nebo nepředložily povinné zprávy *ex post*, ve kterých by zhodnotily účinnost a přiměřenost svých kontrol.³³

4. Šíření COVID-19

Pandemií COVID-19 byly zasaženy všechny členské státy EU. Onemocnění COVID-19 je vysoce infekční onemocnění. Ochrana veřejného zdraví a zdraví a kvalita života občanů EU jsou pro EU nejvyšší prioritou.³⁴

---

³² SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 171-172)

³³ *Volný pohyb v EU během pandemie COVID-19: Prověřování kontrol na vnitřních hranicích bylo omezené a opatření členských států nebyla koordinovaná* [online]. 2022 [cit. 2023-08-15]. z: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/free-movement-13-2022/cs/index.html>, (str. 4)

³⁴ Reakce EU na COVID-19. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 22.12.2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/covid-19-research-and-vaccines/>. [cit. 2024-02-22].

4.1. Počátek pandemie

V prosinci roku 2019 v čínském městě Wu-chan byl zjištěn nový typ koronaviru SARS-CoV-2 způsobující nemoc COVID-19 šířící se postupně do celého světa, až bylo dosaženo parametrů pandemie.³⁵ Dle studie³⁶ italských vědců, je nejstarší případ nákazy koronavirem právě v Itálii, kdy jako pacient 0 by měla být pětadvacetiletá žena z Milána, jež se nakazila již v listopadu roku 2019.³⁷

Čína od samého počátku neříkala o vzniku pandemie na jejím území pravdu o počtu výskytu případů na svém území, kdy toto ztěžovalo výzkum a strategii testování v zemích EU. Na konci ledna roku 2020 se již začaly vyskytovat případy nákazy i v zemích EU. Počátkem března roku 2020 byly v České republice zachyceny případy výskytu nemoci COVID-19 a to v souvislosti probíhajících jarních prázdnin, které velké množství Čechů trávilo lyžováním v italských Alpách, kde se epidemiologická situace od konce února 2020 rapidně zhoršovala. Dne 11. března 2020 označila Světová zdravotnická organizace (WHO) rozsah onemocnění COVID-19 za pandemii a dne 13. března 2020, tedy dva dny po vyhlášení pandemie, označil předseda WHO Itálii za epicentrum probíhající pandemie. Koronavirus se šířil velmi rychle a postupem času se virus rozšířil téměř do všech zemí světa.³⁸

---

³⁵ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 175-176)

³⁶ C.M. Magro, J.J. Mulvey, J. Laurence, S. Sanders, A.N. Crowson, M. Grossman, J. Harp, G. Nuovo, The differing pathophysiologies that underlie COVID- 19- associated perniosis and thrombotic retiform purpura: a case series, *British Journal of Dermatology*, Volume 184, Issue 1, 1 January 2021, Pages 141–150, <https://doi.org/10.1111/bjd.19415>

³⁷ *Vědci přepisují historii koronaviru. Našli nového pacienta „nula“*. Online. <https://www.seznamzpravy.cz>. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vedci-prepisuji-historii-koronaviru-nasli-noveho-pacienta-nula-137144>. [cit. 2024-01-12].

³⁸ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 175-176)

4.2. První vlna

Z důvodu dlouhodobosti epidemie nemoci COVID-19 se začaly využívat termíny „vlny“, kdy se jedná o epidemiologický termín, který označuje nárůst nakažených v určitém čase, kdy tzv. první vlna nastala s nástupem onemocnění do konce jara roku 2020.

4.2.1. Omezení volného pohybu v rámci EU

Ze strany Světové zdravotnické organizace (WHO) byla uvedená nákaza koronaviru označena za pandemii dne 11. března roku 2020, kdy ze strany předsedy Světové zdravotnické organizace byla Evropa označena jako epicentrum dne 13. března 2020. Ze strany členských států byla hrozba koronaviru podceněna, kdy příkladem je konferenční hovor dne 17. ledna 2020, který byl uskutečněn Výborem pro zdravotní bezpečnost v souvislosti s koronavirovou hrozbou, jehož se zúčastnilo pouze 12 států.³⁹

At' už v případě krizí nebo katastrof, přírodních nebo způsobených člověkem, EU má možnost pro poskytnutí pomoci a k vyřešení situace využít různé odvětvové mechanismy reakce na krizi (IPCR), jež podporuje rychlý a koordinovaný rozhodovací postup na politické úrovni EU. V prosinci 2019 bylo chorvatským předsednictvím rozhodnuto, že v rámci IPCR začne být uplatňován režim sdílených informací, z důvodu aby členské státy a orgány EU mohly lépe společně posuzovat situaci, včetně přijímaných opatření. Dne 2. března 2020 aktivovalo IPCR v plném režimu.⁴⁰

---

³⁹ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná? [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 349)

⁴⁰ *Jak Rada koordinuje reakci EU na krize?* Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 2.2.2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/ipcr-response-to-crises/#ipcr>. [cit. 2024-02-22].

Dne 18. března bylo v Evropě přes 70 000 nakažených a 3 000 zemřelých, kdy tímto číslem byla překonána situace v Číně. Některé evropské země byly tvrdě zasaženy pandemií a většina byla nucena přijmout opatření na omezení jejího šíření tak ke zmírnění ekonomických důsledků.⁴¹

Rozlišování volného pohybu občanů a Schengenský systém získala důležitost s příchodem pandemie COVID-19, kdy byly členskými státy znovu zavedeny hraniční kontroly na vnitřních hranicích s využitím právě Schengenského hraničního kodexu a omezily se tak cesty osob pocházející ze třetích zemí na území Unie přes její vnější hranice. Některé státy s příchodem onemocnění COVID 19 omezily i volný pohyb občanů Evropské unie na své území.⁴²

Z důvodu prosazování práva omezování volného pohybu osob v boji proti pandemii COVID-19 bylo od roku 2020 zavedeny ze strany členských států kontroly na vnitřních hranicích. Kontroly na vnitřních hranicích členských států by měly být prováděny jen v nezbytné míře a jako krajní opatření, jež stanovují Schengenské právní předpisy. Za sledování toho, zda kontroly na vnitřních hranicích v souladu s právními předpisy EU, je odpovědná Komise.⁴³

Na konci ledna vydalo Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí doporučení členským státům, aby zvětšily kapacitu nemocnic a zejména jednotek intenzivní péče. Členské státy uvedené doporučení však nebraly příliš v potaz. Po

---

⁴¹ Pandemie covidu-19 v Evropě. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 7.5.2023 [cit. 2023-07-19]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_Evrop%C4%9B

⁴² TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6. (str. 334-335)

⁴³ Volný pohyb v EU během pandemie COVID-19: Prověřování kontrol na vnitřních hranicích bylo omezené a opatření členských států nebyla koordinovaná [online]. 2022 [cit. 2023-08-15]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/free-movement-13-2022/cs/index.html>, str. 4

zhoršení se epidemiologické situace začaly členské státy Evropské unie vydávat nařízení, které vedly k omezení práv a svobod (omezování pohybu obyvatel uvnitř státu, uzavření škol, uzavření obchodů a omezení služeb, zákaz kulturních a sportovních akcí). Státy Evropské unie odpovídaly na nástup pandemie spontánně, v některých případech přijímaly omezující opatření samostatně, a to i samostatně jednotlivé části federativního státu, kdy spolupráce v rámci unie byla minimální. Téměř ve všech členských státech Evropské unie byla práva a svobody omezovány, kdy v některých zemích byl vyhlášen nouzový stav (např. Česká republika, Francie, Itálie, Španělsko).⁴⁴

Ze strany států byla ve výjimečných případech zvolena kolektivní imunita. Jednalo se například o Spojené království, kde po vážném onemocnění COVIDem-19 předsedy vlády B. Johnsona od uvedené strategie kolektivní imunity upustily, z části i Nizozemí a Švédsko, jejichž strategie v boji s nemocí COVID-19 patřila k nejmírnějším⁴⁵ v Evropě. Tato strategie si však vyžádala vysoký počet obětí. V tzv. první vlně pandemie (jaro 2020) patřila Česká republika v Evropě mezi nejvíce omezující zemi, i když epidemiologická situace na základě údajů Ministerstva zdravotnictví nebyla natolik vážná vzhledem k údaji ze dne 19. května 2020, který uvádí, že celkový počet úmrtí v souvislosti s onemocněním COVID-19 byl 302 osob. Podle údajů, které zveřejnila švédská Agenturou veřejného zdraví „Folkhälsomyndigheten“⁴⁶ činil počet úmrtí v souvislosti s onemocněním COVID-19 ke stejnému dni 3743, tedy více než dvanáctkrát více než tomu bylo v České republice (celkový počet obyvatel v obou zemích ze přibližně stejný).⁴⁷

---

⁴⁴ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 176)

⁴⁵ *Švédsko zvažuje zpřísnění opatření, covid tam opět nabírá dech*. Online. ČT24. 2020. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/veda/svedsko-zvazuje-zprisneni-opatreni-covid-tam-opet-nabira-dech-44587>. [cit. 2024-02-22].

⁴⁶ *Potvrzené případy COVID-19 ve Švédsku*. Online. Folkhälsomyndigheten. 2.2.2024. Dostupné z: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/statistik-och-analyser/bekraftade-fall-i-sverige/>. [cit. 2024-02-22].

⁴⁷ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 176-177)

Od března roku 2020 byl omezen vstup cizích státních příslušníků – rovněž i občanů Unie - na území členských států , kdy bylo některými státy požadováno pro vstup na své území potvrzení o negativním testu na COVID-19 nebo povinnost dodržení karantény. Rovněž členské státy dočasně znovuzavedly ochranu vnitřních hranic, jež jim je umožněno dle čl. 25 a 28 Schengenského hraničního kodexu, které jim umožňuje zavedení kontrol jen na některých hranicích, či na všech.⁴⁸

Opatření se mohou zaměřovat s omezováním volného pohybu osob v Evropské unii, ale v rámci práva jde o rozdílná opatření. Znovuzavedení ochrany vnitřních hranic členských států neomezí přímo vstup a pobyt lidí v daném státě, ale to, že stát chrání své vnitřní hranice stejně tak jako své vnější. Lze tedy do dané země i dále vstupovat a překračovat její vnitřní hranice, ale jen na hraničních přechodech a ve stanovené provozní době. Na těchto hranicích probíhá hraniční kontrola osob dle čl. 5 a 8 ve spojení s článkem 32 Schengenského hraničního kodexu. Z celkového počtu 26 členských států Evropské unie zavedlo uvedené kontroly vnitřních hranic 18 zemí.⁴⁹

Na jaře roku 2020 docházelo ke spolupráci členských států v tzv. první vlně pandemie, jen v malé míře, což zapříčinilo i porušování práva EU, v některých případech zřejmým způsobem. Evropská komise nezahájila na tyto případy řízení pro porušení unijního práva podle čl. 258 SFEU, a to nejspíše z důvodu, že chápala situaci jako velmi citlivou a pokud by bylo zahájeno řízení, tak by bylo kontraproduktivní, jelikož by mohlo způsobit u obyvatel v zemích Evropské unie propuknutí protiuunijních nálad. Po začátku pandemie byla situace v zemích Evropské unie velice napjatá, v rámci států nebyly žádné zkušenosti ve zvládnutí

---

⁴⁸ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 349)

⁴⁹ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 177)

pandemie této velikosti, vědecké vědění o koronaviru nebyly velkého rozsahu a názory odborníků se ve většině případech lišily. V jednotlivých státech nebyly k dispozici ochranné pomůcky ani zdravotnické vybavení (např. roušky, respirátory, ventilátory).⁵⁰

V březnu 2020 zavedlo Polsko nepřiměřené opatření zakazující vstup cizinců na jejich území, čímž bylo zamezeno stovkám občanů Estonska a Lotyšska v návratu do své země, protože v rámci opatření byl zakázán i pouhý tranzit. Uvedení tímto uvízli při návratu zpět do své vlasti na hranicích mezi Německem a Polskem, kdy následně pobaltské země musely pro své obyvatele vyslat lodě.⁵¹

O sjednocení postupu zemí Evropské unie v rámci volného pohybu osob se snažila, po váhání v začátku pandemie, Evropská komise. Na začátku byla, dá se říci, nečinná, kdy uvedené jde přisoudit tomu, že do funkce byla stanovena teprve v prosinci roku 2019 a pečlivě se zabývala vystoupením Spojeného království z Evropské unie. To se projevilo i na návratu občanů členských států ze třetích zemí zpět do své vlasti. Dle oficiálních údajů ve třetích zemích uvízlo asi 200.000 občanů Evropské unie, dle neoficiálních údajů až 300.000 občanů EU. Následně však byly návraty do zemí na základě mechanismu civilní ochrany EU realizovány, kdy tímto způsobem bylo vráceno 67.627 osob, z toho 60.014 občanů Evropské unie.⁵²

---

⁵⁰ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 350)

⁵¹ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 185)

⁵² SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 350 – 351)

Mezi zeměmi EU probíhala spolupráce v oblasti vstupu cizinců do schengenského prostoru přes vnější hranice. Evropská rada schválila dne 17. března 2020 cestovní omezení po dobu 30 dnů na všechny cesty, které nejsou nezbytně nutné a to z třetích zemí na území států EU a Islandu, Lichtenštejska, Norska, Švýcarska. Uvedené omezení se nevztahovalo na občany EU a dále občany Islandu, Lichtenštejska, Norska a Švýcarska, a rovněž na zdravotnický personál, přeshraniční pracovníky a některé další skupiny osob. Žádná právní pravidla však nebyla schválena, vydáno bylo jen sdělení Komise č. COM/2020/148 final COVID-19 – dočasné omezení cest, které nejsou nezbytně nutné do EU, kdy uvedené mělo být zavedeno přímo členskými státy. Dne 15. června 2020 začala Komise provozovat internetovou platformu *Re-open EU*, kdy tato platforma poskytovala aktuální informace o obnovení volného pohybu osob v EU. Dne 30. června 2020 bylo Radou přijato doporučení 9208/2020 o dočasném omezení cest do EU, které nejsou nezbytně nutné, a případném zrušení tohoto omezení, ve kterém členskými státy doporučila od 1. července 2020 postupně a řízeně zrušit dočasné omezení cest do EU, které nejsou nezbytně nutné, pokud jde o občany třetích zemí v příloze I. Tento seznam občanů třetích zemí byl aktualizován a přezkoumáván každé dva týdny.⁵³

4.2.2. Omezení volného pohybu v rámci ČR

Dne 1. března 2020 se nákaza objevila i v ČR, kde byli diagnostikovány první případy nákazy. 6. března bylo turistům vracejícím se ze zimních prázdnin z Itálie nařízeno hlásit se do karantény, kdy následovalo dne 10. března uzavření škol a zrušení hromadných kulturních a sportovních akcí. Dne 12. března byl na základě Usnesení vlády ČR č. 69/2020 vyhlášen nouzový stav, kdy následovala omezení zakazující provozování restaurací a hostinců, prodeje nepotravinářského zboží a služeb atd., 15. března omezení vycházení až na důležité důvodu a 18.

---

⁵³ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 180-182)

března byla nařízena povinnost nosit roušku na veřejnosti. Je patrné, že během jednoho měsíce se pro všechny změnil svět.⁵⁴

Po zavedení prvního pandemického nouzového stavu se rozhodla vláda České republiky znovuzavést hraniční kontroly s Německem a Rakouskem na několika hraničních přechodech a dvou pražských letištích.⁵⁵

V rámci České republiky bylo mezi prvními přijato opatření obsahující pravidla, které omezují volný pohyb osob, vydáno usnesení č. 198 o přijetí krizového opatření, které bylo přijato na základě vyhlášení nouzového stavu dne 12. března roku 2020, ve kterém ČR s účinností od 14. března 2020 je zakazován vstup “pro všechny cizince přicházející z rizikových oblastí, s výjimkou cizinců s přechodným pobytem nad 90 dnů nebo trvalým pobytem na území České republiky, to neplatí, je-li vstup těchto cizinců v zájmu České republiky.”⁵⁶

Již dalšího dne, tj. 13. března 2020 bylo Vládou ČR přijato usnesení č. 203 o přijetí krizového opatření, jež nabylo účinnosti od 16. března 2020, a které zakazuje vstup všem cizincům, bez ohledu na to, z jaké oblasti přicházejí. Výjimky pro cizince s přechodným pobytem nad 90 dnů nebo trvalým pobytem na území ČR a výjimka týkající se vstupu cizinců v zájmu ČR zůstaly zachovány. Citované usnesení vlády rovněž zakazovalo občanům ČR a cizincům s trvalým nebo

---

⁵⁴ KŘEPELKA, Filip. Právo pandemie covidu-19: náčrt celkového obrazu. *Časopis zdravotnického práva a bioetiky* [online]. (Vol 10, No 2), 1-70 [cit. 2023-08-17]. ISSN 1804-8137. Dostupné z: <http://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/201/162>, (str. 5)

⁵⁵ Mimořádné opatření Ministerstva vnitra o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky. Online. <https://www.seznamzpravy.cz>. 2020. Dostupné z: [Mimořádné opatření Ministerstva vnitra o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky. 12. Března 2021 Dostupné také z: https://www.mvcr.cz/clanek/mimoradne-opatreni-ministerstva-vnitra-o-docasnemznovuzavedeni-ochrany-vnitrnich-hranic-ceske-republiky.aspx](https://www.mvcr.cz/clanek/mimoradne-opatreni-ministerstva-vnitra-o-docasnemznovuzavedeni-ochrany-vnitrnich-hranic-ceske-republiky.aspx). [cit. 2024-01-12].

⁵⁶ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 352)

přechodným pobytem vycestování z ČR (do jakékoli oblasti), ale bylo možno udělit i výjimku.⁵⁷

Od 16. března byly až na výjimky uzavřeny státní hranice. Téhož dne se uzdravili první tři pacienti a 96 nakažených mělo do 5. dubna opakovaně negativní test. Vrchol první vlny byl v České republice kolem 12. dubna 2020, evidováno bylo celkem 4800 nakažených, hospitalizováno bylo 436 osob, z toho bylo zhruba okolo 100 osob ve vážném stavu.⁵⁸

V březnu a opakovaně v dalších měsících roku 2020 došlo k zákazu volného pohybu osob na území České republiky, kdy platily výjimky jako např. cesty do zaměstnání, nezbytných cest z důvodu zajištění nutných potřeb, pobytu v přírodě či zákaz nočního vycházení, ve kterém byly taktéž výjimky,⁵⁹ Lidem bylo doporučeno, aby byl z jejich strany omezen pohyb na veřejnosti a to jen v nutných případech a rovněž omezit kontakt s jinými osobami. Obyvatelům ČR byla zároveň dána některá další doporučení k ochraně zdraví nazýváno pravidlo 3 R.⁶⁰

I přes veškerou snahu počet nakažených v Česku dosáhl zhruba tří tisíc, kdy se nejednalo o nic zvláštního, neboť nákaza zasáhla celou planetu. Většina států reagovala obdobně jako ČR. V měsíci dubnu přibýlo dalších osm tisíc nakažených, kdy se mnozí již uzdravili, koncem dubna přišla doba pomalého

---

⁵⁷ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Ročenka uprchlického a cizineckého práva 2020/2021 - VI. Omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19: dopady na příhraniční pracovníky* [online]. [cit. 2023-08-16]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/308108/1/2>

⁵⁸ Pandemie Covidu-19 v Česku [online]. 4.1.2024 [cit. 2024-01-08]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_%C4%8Cesku

⁵⁹ Usnesení vlády ČR 215/2020 Sb. (ze dne 15. 3. 2020).

⁶⁰ COVID-19: možnosti prevence. *Národní zdravotnický informační portál* [online]. 21.12.2021 [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/1069-covid-19-moznosti-prevence>

uvolňování, kdy nouzový stav skončil 17. května. Následovalo otevírání obchodů, restaurací a do škol se v průběhu měsíce června začali vracet studenti a žáci.⁶¹

Malý zájem o princip proporcionality v rámci celku potvrzuje výrok náměstka ministra zdravotnictví R. Prymuly z března 2020, kdy uvedl, že zákaz cestování může trvat až dva roky či vyjádření prezidenta ČR M. Zemana z dubna 2020, „že by hranice měly být uzavřeny rok“, i když odborníci o pandemii a vývoji epidemiologické situace měli různé názory. Je nutno poukázat na to, že pohyb osob v ČR byl nesmlouvavě omezen, a to jak přeshraničně tak i uvnitř státu.⁶²

Obě usnesení vlády byly v nesouladu s unijní zásadou proporcionality, protože nebrala v potaz rodinné vazby občanů ČR a jiných osob, které pobývají na území ČR, čímž byla tímto omezována jejich základní práva. Až příliš omezovala přeshraniční pracovníky, kteří po celou dobu pandemie COVID-19, jsou nejzranitelnějšími osobami. Usnesení vlády ani nepovolovala vstup osob prokazující se negativním výsledkem testu na onemocnění COVID-19 nebo za splnění podmínky podstoupení karantény. Usnesení vlády č. 203 navíc úplně zakazovalo vycestovat z území ČR (bylo umožněno pouze, jestliže byla u tohoto zákazu udělena výjimka), kdy tímto bylo uvedené usnesení v kolizi nejen s právem EU, ale prvotně s českým ústavním pořádkem.⁶³

Přísná opatření se postupem času zmírňovala na základě navazujících vládních usnesení, která rozšiřovala výjimky ze zákazu vstupu cizinců. Například usnesení vlády ČR č. 334 ze dne 30. března 2020, o přijetí krizového opatření,

---

⁶¹ KŘEPELKA, Filip. Právo pandemie covidu-19: náčrt celkového obrazu. *Časopis zdravotnického práva a bioetiky* [online]. (Vol 10, No 2), 1-70 [cit. 2023-08-17]. ISSN 1804-8137. Dostupné z: <http://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/201/162>, (str. 5)

⁶² SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 185)

⁶³ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 352)

kteří stanovuje výjimky pro občany EU a cizince s povoleným pobytem v EU za účelem průjezdu, pro občany EU, kteří jsou manžely občanů ČR, pro přeshraniční pracovníky nebo pracovníky v mezinárodní dopravě. Usnesení rovněž realizovalo výjimky ze zákazu vycestovat z území ČR, kdy zákaz vycestovat z území ČR byl zrušen usnesením vlády ČR č. 387 ze dne 6. dubna 2020 s účinností dne 14. dubna 2020. Na základě usnesení vlády ČR č. 443 ze dne 23. dubna 2020, o přijetí krizového opatření, byly rozšířeny výjimky ze zákazu vstupu na území ČR např. na rodinné příslušníky a to ve smyslu paragrafu 15a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, či občany EU vstupující na území ČR za účelem výkonu ekonomické činnosti. Usnesením vlády ČR č. 511 ze dne 4. května 2020, o přijetí krizového opatření, bylo rozvedeno okruh cizinců, kterým byl umožněn vstup na území ČR, kdy se jednalo o sezonní zaměstnance, pracovníky zařazené do Programu klíčový a vědecký personál a jejich rodinné příslušníky atd. Toto usnesení vlády ČR bylo v platnosti do konce nouzového stavu, tj. 17. května 2020.⁶⁴

Během léta 2020 začal opětovný nárůst nakažených a jako značným ohniskem bylo označeno hlavní město Praha, do kterého během léta zavítalo značné množství turistů. Na přelomu měsíce července a srpna roku 2020 se nákaza COVID-19 rozšířila téměř do celé republiky.⁶⁵ Jako reakce na znovu šíření se nemoci bylo přistoupeno k označování regionů tzv. semaforem.⁶⁶

---

⁶⁴ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 180)

⁶⁵ *Pandemie covidu-19 v Česku*. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2024. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_%C4%8Cesku#cite_note-16. [cit. 2024-01-10].

⁶⁶ MENŠÍK, Jan. *Aktualizovaný semafor: Situace v Praze se zhoršila, zelených je 10 okresů*. Online. 2020, 4.9.2020. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/koronavirus-prazska-hygienicka-aktualizuje-covidovy-semafor-40335340>. [cit. 2024-01-10].

4.3. Druhá vlna COVIDu

Za tzv. „druhou vlnu“ covidu je považováno období od začátku podzimu roku 2020. Nástupy vln jsou vždy způsobené velkým počtem nově nakažených, které dále rostou.

4.3.1. Omezení volného pohybu v rámci EU

Při tzv. „druhé vlně pandemie“, na podzim roku 2020 (po sedmi měsících od označení koronaviru ze strany WHO za pandemii) bylo na úrovni EU přijaty propracovanější úpravy omezování volného pohybu osob jako reakce na pandemii COVID-19, která byla právně nezávazná. Ze strany Rady Evropské unie bylo dne 13. října 2020 přijato doporučení č. 2020/1475 o sjednoceném přístupu omezování volného pohybu v návaznosti na pandemii COVID-19. Tento návrh byl ze strany Komise předložen dne 4. září 2020, kdy Výbor stálých zástupců (COREPER), jedná se o přípravný orgán Rady, bylo dne 9. října 2020 znění odsouhlaseno. Uvedené doporučení se vztahuje nejen na členské státy Evropské unie, ale rovněž i na státy Evropského hospodářského prostoru, mezi které patří Island, Lichtenštejnsko a Norsko. Ustanovení SFEU o volném pohybu osob i ochraně zdraví jsou právním základem tohoto doporučení. V konkrétním případě jde o čl. 21 odst. 2 SFEU, který umožňuje Evropskému parlamentu a Radě přijímat řádným legislativním postupem pravidla k usnadnění výkonu práva pohybu v členských státech, čl. 168 odst. 6 SFEU, který umožňuje Radě vydávat doporučení v oblasti ochrany veřejného zdraví a čl. 292 ve větě první a druhé SFEU, jež umožňuje Radě přijímat obecně doporučení.⁶⁷

Dne 1. září došlo ze strany Maďarska a poté i Norska k znovuzavedení hraničních kontrol, v průběhu léta i podzimu bylo ze strany Finska pokračováno v

---

⁶⁷ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 353)

hraničních kontrolách. I když došlo v řadě členských států v průběhu měsíce září a října roku 2020 ke zhoršení epidemiologické situace, nazýváno jako tzv. druhá vlna pandemie, již ze stran členských států nedocházelo k tak masivnímu znovuzavedení ochrany vnitřních hranic, jako tomu bylo na jaře roku 2020. Jak uvedl D. Thym⁶⁸, a lze s tím i souhlasit, při první vlně pandemie mělo při „uzavírání hranic“ dojít k pocitu bezpečí, který posiluje pocit, že člověk někam patří. Lze ale také uvést, že znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích členských států je dobrý nástroj k případnému omezení pohybu osob a k provádění tak účinnějších kontrol osob vstupujících na území daného státu.⁶⁹

Od 1. září na dobu jednoho měsíce uzavřelo Maďarsko své hranice, Udělena byla výjimka pro občany zemí tzv. Visegrádské čtyřky (Česká republika, Polsko, Slovensko), kteří si zamluvili pobyt v Maďarsku před 1. zářím a byli povinni před vstupem do země předložit potvrzení o negativním výsledku testu na COVID-19.⁷⁰

Z důvodu rapidně se zhoršující epidemiologické situace v Praze a následně i v celé České republice, během měsíce září roku 2020 bylo ze strany některých států (např. Rakousko, Německo, Slovensko) přijato opatření na cestující z České republiky (povinné dodržování karantény nebo negativní výsledek testu na COVID-19). Vzhledem k tomu, že neprobíhaly hraniční kontroly na vnitřních hranicích, tak lidé cestující z ČR nebyly takřka vůbec kontrolováni. Lze tvrdit, že přijatá opatření vedoucí k omezení pohybu osob v Evropské unii přijatá v tzv. druhé vlně pandemie na podzim roku 2020 nebyly tak přísná, i když v některých

---

⁶⁸ THYM, Daniel a BORNEMANN, Jonas. *Schengen and Free Movement Law During the First Phase of the Covid-19 Pandemic: Of Symbolism, Law and Politics*. Online. European Papers. 2021. Dostupné z: <https://www.europeanpapers.eu/en/e-journal/schengen-free-movement-law-during-first-phase-covid19>. [cit. 2024-02-21].

⁶⁹ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 177-178)

⁷⁰ *Pandemie covidu-19 v Evropě: Uzavření hranic*. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 7.5.2023. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_Evrop%C4%9B. [cit. 2023-07-19].

zemích (např. Česká republika nebo Slovensko, kde byl vyhlášen nouzový stav) byly dopady na práva a svobodu uvnitř státu značná.⁷¹

Členské státy by měly při omezování volného pohybu osob brát v potaz (míru hlášených případů, míru pozitivitu testů, míru očkování). Údaje poskytnuté členskými státy byly zpracovány Evropským střediskem pro prevenci a kontrolu nemocí, jež vytvářel mapu rizikových oblastí (ne států), tzv. covidový semafor, který rozděloval oblasti dle epidemiologické situace na zelené, oranžové a červené. Covidový semafor pracuje na bázi regionálního principu. Ze stran členských států by nemělo docházet k omezování volného pohybu osob z tzv. zelených oblastí. Vůči osobám cestujícím z oranžových či červených oblastí mohou členské státy požadovat, aby osoby po příjezdu podstoupily domácí izolaci nebo karanténu anebo test na COVID-19. Testy provedené před příjezdem na území mohou členské státy též uznat.⁷² Důležité je informování o případných omezeních volného pohybu a případných dalších omezujících opatření, kterými jsou karanténa či test na infekci COVID-19. Přesná doba karantény není doporučena a rovněž se členské státy EU neshodly na uznávání výsledků testů na onemocnění COVID-19. Dle doporučení Rady EU by členské státy měly uznávat výsledky testů, avšak rovněž mohou uložit osobám po jejich příjezdu do země podstoupit test na COVID-19.⁷³

V rámci doporučení 2020/1475 jde o cestu k rovnováze mezi volným pohybem osob v rámci svobody vnitřního trhu a veřejným zdravím, kdy ochrana veřejného zdraví je důležitá a je důvodem k přijímání vnitrostátních omezujících

---

⁷¹ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 182)

⁷² SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 354)

⁷³ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 183-184)

opatření v boji proti pandemii COVID-19. Z důvodu, že jde o právně nezávazné doporučení, jsou ustanovení stanovena v podmiňovacím způsobu („členské státy by měly...“). Omezení volného pohybu se nesmí vztahovat na státní příslušnost dané osoby, ale na místo pobytu, jež je uvedeno v bodu 4 doporučení 2020/1475 jako: „Omezení se nemohou zakládat na státní příslušnosti dotčené osoby, měla by se však zakládat na místě (místech), kde se dotčená osoba nacházela během čtrnácti dnů před příjezdem.“ Rovněž nesmí docházet k diskriminaci mezi členskými státy, které stanoveno v bodu 3 doporučení 2020/1475 jako: „Nesmí docházet k diskriminaci mezi členskými státy, například uplatňováním velkorysejších pravidel na cestování do a ze sousedního členského státu ve srovnání s cestováním do a z jiných členských států ve stejné epidemiologické situaci.“ Ihned, jak to epidemiologická situace dovolí, by měla být vnitrostátní omezení zrušena, jak je uvedeno v bodu 2 výše uvedeného doporučení.⁷⁴

Mezi členskými státy by nemělo docházet k odpírání vstupu osobám, které cestují z jiných členských států. Ty členské státy, které považují za nutné omezit volný pohyb na základě vlastního rozhodnutí, by též mohly požadovat, aby osoby cestující z oblasti jiné než označené jako „zelená“ podle bodu 10 měly podstoupit karanténu či domácí izolaci anebo po jejich příjezdu podstoupit test na COVID-19.⁷⁵

Doporučení 2020/1475 bylo zatím dvakrát novelizováno. Je to zejména v reakci na výskyt nových – nakažlivějších – mutací koronaviru, a proto bylo dne 21. ledna roku 2021 přijato doporučení 2021/119, kterým byl rozšířen dosavadní „covidový semafor“ o oblasti značené tmavě červenou barvou, jež vyznačuje oblasti s velmi vysokou mírou hlášení nových případů nákazy COVID-19. Osobu, které cestují z takto označených oblastí, by měly před příjezdem podstoupit test

---

⁷⁴ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 353)

⁷⁵ Doporučení 2020/1475 bod. 17

na zjištění infekce koronaviru případně karanténu či domácí izolaci. Uvedená opatření by se rovněž mohla vztahovat na takové oblasti s vysokou převahou variant koronaviru, které vzbuzuje obavy. Shora uvedené doporučení odkazuje na nová pravidla stanovená v doporučení Výboru pro zdravotní bezpečnost týkající se karantény a domácí izolace ze dne 11. ledna 2021 a stanovuje, že testy na onemocnění COVID-19 se tímto rozumí buď RT-PCR test či rychlý test na antigen na COVID-19. Doporučení 2020/1475 bylo podruhé novelizováno doporučením 2021/961 ze dne 14. června 2021, kdy se jedná o podrobnější přepracování doporučení 2020/1475 s ohledem na zvýšení počtu proočkovanosti obyvatelstva států Evropské unie a také na přijetí nařízení EU o COVID pasech.⁷⁶

Dne 17. března 2021 předložila Komise návrh legislativního textu, kterým se stanovil společný rámec pro certifikáty EU. Digitální certifikát sloužil k prokázání očkování, negativního výsledku testu či zotavení z onemocnění COVIDem-19. Certifikát byl vydáván zdarma vnitrostátními orgány členských států a uznávalo jej všech 27 členských států EU, jakož i řada třetích zemí. Certifikát byl vydáván v jazyce členského státu a v angličtině, kdy jeho součástí byl QR kód, který se zobrazí na elektronickém zařízení či je možno ho vytisknout. Certifikáty se používaly od 1. července 2021 do 30. června 2023.⁷⁷ Bylo vydáno Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/953 který stanovuje rámec pro vydávání, ověřování a uznávání certifikátů o očkování, testu a zotavení v souvislosti s onemocněním COVID-19. Platnost nařízení skončila dne 30. června 2023. Doporučení 2021/961 sjednocuje požadavky na dobu platnosti certifikátu o testu na COVID-19 pro osoby, které cestují z rizikových oblastí. V uvedeném případě státy Evropské unie mohou určit podmínku, že osoby musí mít před příjezdem platný certifikát ne starší 72 hodin v případě testu NAAT (mezi které

---

⁷⁶ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 354)

⁷⁷ *Digitální certifikát EU COVID: jak funguje v praxi*. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 2021, 30. 6. 2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/eu-digital-covid-certificate/>. [cit. 2024-02-22].

patří i testy RT-PCR), nebo ne starší 48 hodin před příjezdem vztahující se na rychlé antigenní testy. Osoby, které jsou držitelky certifikátu o očkování a osoby, které mají certifikáty o prodělání nemoci, podle kterých lze určit první datum pozitivního výsledku testu, od kterého neuplynulo více než 180 dní by tyto osoby neměly být omezovány ve volném pohybu (tedy ani testování, domácí izolaci nebo karanténě). V doporučení 2021/961 je také uvedena tzv. „záchranná brzda“, kterou mohou členské státy využít v případě, že by epidemiologická situace v daném státě či jeho regionu se začala zhoršovat, a to i v případě převládání velkého množství druhů koronaviru „vzbuzujících obavy nebo zájem“. V těchto případech mohou členské státy v určité míře taktéž, po držitelích certifikátů o podstoupení očkování nebo certifikátů potvrzující prodělání nemoci, požadovat podstoupení testu na onemocnění COVID-19 či karantény nebo domácí izolace. Bylo v platnosti, že členské státy měly žádat, aby osoby, které cestují z tmavě červených oblastí, podstoupily před příjezdem test na onemocnění COVID-19, tak případně karanténu nebo domácí izolaci.⁷⁸ Doporučení 2020/1475 bylo nahrazeno Doporučením rady (EU) 2022/107 ze dne 25. ledna 2022, které bylo platné do 30. června 2023.⁷⁹

Nesjednocený přístup členských států v případech, kdy je ve velké míře omezován volný pohyb osob, sebou přináší rozdílné zacházení s přeshraničními pracovníky, občany EU vykonávajícími hospodářskou činnost v jednotlivých členských státech, čímž je zasahováno do rovnosti občanů EU. Evropská komise

---

⁷⁸ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx>(str. 355)

⁷⁹ Doporučení Rady (EU) 2022/107 ze dne 25. ledna 2022 o koordinovaném přístupu za účelem usnadnění bezpečného volného pohybu během pandemie COVID-19 a o nahrazení doporučení (EU) 2020/1475. Online. An official EU website. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLEX&text=2022%2F107&lang=cs&type=quick&qid=1709215174350>. [cit. 2024-02-21].

měla snahu sjednocení omezování volného pohybu osob jen omezeně, kdy se převážně zaměřila na pracovníky.⁸⁰

Německo se odklonilo od doporučení tak, že v únoru 2021 zakázalo (až na výjimky) vstup na své území osobám cestující z České republiky a taktéž z rakouské spolkové republiky Tyrolsko. Uvedené německé omezující opatření způsobilo českým přeshraničním pracovníkům problémy, kterým byl zakázán vstup na jejich území a tím jim bylo i znemožněno pracovat. Doporučení 2020/1475 v bodě 17 uvádí pravidlo, že ze strany členských států by nemělo docházet k omezování volného pohybu osob cestujících z jiných členských států, a dále u přeshraničních pracovníků by z pravidla ani neměly žádat karanténu. V případě, že jde o přeshraniční pracovníky, kteří cestují z nejrizikovějších oblastí, označeny tmavě červenou barvou, měly by tyto pracovníci splnit předpoklad k testování a podrobit se karanténě nebo domácí izolaci jen v případech, kdy uvedené nemá nepřiměřený vliv na výkon jejich funkce či potřeby, jak je uvedeno v bodu 19a doporučení.⁸¹

Dne 25. února 2021 se konala videokonference vedoucích představitelů EU, kde se jednalo o aktuální situaci s pandemií COVID-19. Lídři apelovali na nutnost uspořádání schvalování, výrobu a distribuci vakcín a urychlení očkovací kampaně. 11. března udělila EU podmíněnou registraci pro vakcínu Janssen (Johnson & Johnson). Dne 26. listopadu 2021 se členské státy EU dohodly na zavedení dočasného mimořádného omezení týkající se všech cest do EU z regionu Jižní Afriky z důvodu výskytu nové varianty COVID-19, označované B.1.1.529 nebo omikron. Země EU se dohodly na aktivaci mechanismu záchranné brzdy na základě doporučení Rady (2020/912) o dočasném omezení cest do EU, které nejsou nezbytně nutné. Dne 10. ledna 2022 byla tato dohoda deaktivována

---

⁸⁰ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 187)

⁸¹ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 185-186)

s cílem umožnit obnovení letecké dopravy s jihoafrickými zeměmi. Rada a Evropský parlament se shodly na prodloužení platnosti nařízení o zavedení certifikátu EU COVID do 30. června 2023.⁸²

Dne 13. prosince 2022 Rada EU aktualizovala cestovní doporučení za účelem zrušení všech cestovních omezení pro usnadnění cestování do EU a volného pohybu v EU během pandemie COVID. Na základě doporučení neměly členské státy ukládat žádná omezení pro cesty. V doporučení byla však zakotvena řada záruk v případě zhoršení epidemiologické situace.⁸³

Dne 2. května 2023 rozhodlo švédské předsednictví o deaktivaci mechanismu integrovaných opatření EU pro politickou reakci na krizi (IPCR) v plném režimu. V souvislosti s nemocí COVID-19 je tento mechanismus v monitorovacím režimu, kdy onemocněním se budou dále zabývat Výbor EU pro zdravotní bezpečnost a Pracovní skupina Rady pro veřejné zdraví.⁸⁴

Dne 5. května 2023 bylo WHO oznámeno, že pandemie nepředstavuje celosvětovou zdravotní krizi.⁸⁵

---

⁸² Časová osa – opatření Rady týkající se onemocnění COVID-19. Online. Official Evropská rada Rada Evropské unie. 30.6.2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/timeline/>. [cit. 2024-01-17].

⁸³ *Pandemie covidu-19: Rada aktualizovala cestovní doporučení za účelem zrušení všech cestovních omezení.* Online. 2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/12/13/covid-19-council-updates-travel-recommendations-to-lift-all-travel-restrictions/>. [cit. 2024-01-23].

⁸⁴ Časová osa – opatření Rady týkající se onemocnění COVID-19. Online. Official Evropská rada Rada Evropské unie. 30.6.2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/timeline/>. [cit. 2024-01-17].

⁸⁵ *Safe COVID-19 vaccines for Europeans.* Online. Official Journal of the European Union. 25.8.2023. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans_cs. [cit. 2024-01-17].

4.3.2. Omezení volného pohybu v rámci ČR

Už na jaře bylo předpovíáno, že na podzim postihne státy druhá vlna onemocnění. Od září proto bylo nařízeno nošení roušek do hromadné dopravy a rovněž i vnitřních prostor budov. Již v září bylo patrné, že druhá vlna bude mohutnější než první. V ČR nákaza postupovala rychle a obyvatelé ČR se začali pro jiné země stávat hrozbou, a to stejně tak i cestování do ČR. Děti se do škol vrátili v rouškách, kdy nebyla vůle „zastavit ekonomiku“ a lze jen hádat, zda v tomto rozhodování hrály blížící se krajské a senátní volby tu hlavní roli.⁸⁶

Na podzim roku 2020 bylo Českou republikou přijata pravidla upravující vstup osob na území ČR jako ochranné opatření č.j. MZDR 20599/2020-32/MIN/KAN ze dne 2. října 2020 s účinností od 5. října 2020. Opatřením byly stanoveny detailní podmínky pro vstup osob na území ČR, které bylo odůvodněné. V porovnání s opatřeními přijímanými vládou ČR na jaře roku 2020 byly podmínky omezení pohybu ze strany Ministerstva zdravotnictví postaveny na věcnějších znacích. Hlavní tedy bylo to:

- 1) zda osoba vstupující na území ČR měla příznaky nakažlivého onemocnění
- 2) místo, kde osoba dosud pobývala a rizikovost ohledně výskytu onemocnění COVID-19.

Jestliže osoba, která před vstupem do České republiky pobývala v rizikové oblasti, musela uvedenou skutečnost sdělit krajské hygienické stanici a dodat test na onemocnění COVID-19 s negativním výsledkem, v opačném případě ji byla uložena karanténa či v případě pozitivního výsledku též izolace. Ve shodě s rozhodnutím Evropské rady ze dne 17. března 2020 byl, až na výjimky, zakázán vstup do ČR pro občany z třetích zemí, které nebyly vedena na seznamu zemí s nízkým výskytem onemocnění COVID-19 a občanů třetích zemí, mající v těchto

---

⁸⁶ KŘEPELKA, Filip. Právo pandemie covidu-19: náčrt celkového obrazu. *Časopis zdravotnického práva a bioetiky* [online]. (Vol 10, No 2), 1-70 [cit. 2023-08-17]. ISSN 1804-8137. Dostupné z: <http://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/201/162>, (str. 6)

zemích přechodný či trvalý pobyt. Usnesením vlády č. 1078 ze dne 21. října 2020, o přijetí krizového opatření, nabývající účinnosti dne 22. října 2020 byl omezen přeshraniční pohyb osob do ČR a volný pohyb osob uvnitř státu, což mělo za následek mj. zákaz vstupu na území ČR z důvodu turistiky.⁸⁷

Česká republika jako reakci na přijetí doporučení 2020/1475 vydala ochranné opatření Ministerstva zdravotnictví ČR ze dne 3. listopadu 2020, č. j. MZDR 20599/2020-34/MIN/KAN. Jako jinde, i v opatřeních Ministerstva zdravotnictví ČR týkající se podmínek vstupu osob na území ČR jsou rušena či nahrazována novými, i v týdenních intervalech, jež vede ke špatné orientaci v pravidlech. Česká republika se i přesto usiluje o dodržování doporučení 2020/1475. V neshodě s ním však byla dílčí dohoda mezi ČR, Polskem, Rakouskem, Německem a Maďarskem o společném uznávání certifikátů o očkování z května 2021, která byla dohodnuta před schválením nařízení Evropské unie o COVID pasech, které začalo platit ve všech členských státech Evropské unie. Jak bylo sděleno, podle doporučení 2020/1475 „nesmí docházet k diskriminaci mezi členskými státy, například uplatňováním velkorysejších pravidel na cestování do a ze sousedního členského státu ve srovnání s cestováním do a z jiných členských států ve stejné epidemiologické situaci.“ Uvedená úmluva nebyla v kolizi s citovaným doporučením, které není právně závazné, ale spíše se zásadou nediskriminace v souvislosti se státní příslušností.⁸⁸

Jednáním vlády ze dne 18. ledna 2021 byla přijata řada usnesení, mj. Usnesení č. 53 – Krizové opatření o zákazu maloobchodního prodeje a služeb. Dne 22. ledna 2021 byl na základě Usnesení č. 55 prodloužen nouzový stav.⁸⁹

---

⁸⁷ SVOBODOVÁ, Magdaléna. *Občanství Evropské unie*. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6. (str. 182-183)

⁸⁸ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 355 – 356)

⁸⁹ *Vládní usnesení související s bojem proti epidemii*. Online. Vláda České republiky. 2021. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii---rok-2021-193536/>. [cit. 2024-01-23].

Dne 28. ledna 2021 bylo vydáno Usnesení č. 79 – Krizové opatření o omezení volného pohybu osob, s účinností od 30. ledna 2021 do 14. února 2021, kterým byl zakázán volný pohyb osob na území celé České republiky v době od 21:00 hod. do 04:59 hod. s výjimkou, např. cesty do zaměstnání, výkonu povolání atd.⁹⁰

Dne 1. února 2021 bylo vydáno Usnesení č. 101 – Ochranné opatření Ministerstva zdravotnictví o vstupu na území ČR, s účinností od 5. února 2021 od 00:00 hod. se nařizuje všem osobám vstupující na území ČR, že v případě projevu infekčního onemocnění musí svůj stav neprodleně oznámit svému registrujícímu poskytovateli zdravotních služeb, strpět při přechodu státní hranice provedení kontroly příznaků infekčního onemocnění, poskytnout součinnost při provedení odběru biologického vzorku za účelem zjištění onemocnění. V případě, že cestující pobývali déle než 12 hodin v posledních 14 dnech na území států, které jsou na seznamu se středním rizikem onemocnění, musí tuto skutečnost uvést do Příjezdového formuláře, prokázat se negativním RT-PCR testem akreditované laboratoře, kdy test musí být proveden nejvýše 48 hodin před započítáním cesty atd.⁹¹

Dne 11. února 2021 bylo vydáno usnesení č. 121 – Krizové opatření o omezení volného pohybu osob při vstupu na území okresů Cheb, Sokolov a Trutnov, jež všem osobám s místem trvalého bydliště na těchto okresech zakazovalo opuštění daného okresu, a rovněž osoby, které v těchto okresech nemají místo trvalého bydliště se zakazuje vstup, pohyb a pobyt na těchto územích s výjimkou např. cest pro výkon povolání, ochrany veřejného zdraví, veřejné hromadné dopravy atd.⁹²

---

⁹⁰ Usnesení vlády České republiky č. 79 ze dne 28. ledna 2021

⁹¹ Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č.j.: MZDR 20599/2020-51/MIN/KAN ze dne 1. února 2021

⁹² Usnesení vlády České republiky č. 121 ze dne 11. února 2021

Dne 14. února 2021 bylo vydáno Usnesení vlády České republiky č. 129, kdy vláda omezila s účinností ode dne 15. února 2021 od 00:00 hod. do dne 28. února 2021 do 23:59 hod. provoz vysokých škol, provoz vysokých škol a zákaz ubytování studentů, provoz středních a vyšších škol.⁹³ Rovněž byl Usnesením vlády České republiky č. 125 vyhlášen nouzový stav na dobu od 00:00 hod. dne 15. února 2021 na dobu 14 dnů.⁹⁴ V následujících dnech byla vydána řada usnesení upravující či pozměňující usnesení vydaná v předchozích dnech. Dne 24. února 2021 bylo vydáno Usnesení vlády České republiky č. 193, kterým se vydal zákaz občanům ČR a cizincům s bydlištěm na území ČR, vstup do zemí s extrémním rizikem nákazy onemocněním COVID-19.⁹⁵

Po stále opakujícím se vyhlásování a prodlužování nouzového stavu, během něhož byla přijímána krizová opatření vlády v boji proti šíření epidemie COVID-19, byl přijat zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů, nazýván také jako *pandemický zákon*, který byl platný od 26. února 2021 do 28. února 2022. Tento zákon opravňoval Ministerstvo zdravotnictví a hygienické stanice k vydávání opatření za účelem boje proti epidemii.⁹⁶

Dne 1. března 2021 bylo vydáno Usnesení vlády České republiky č. 242, které se zabývá antigenním testováním obyvatel, samotestováním zaměstnanců, povinném testování ve firmách a povinnosti poskytovatelů k hlášení do Národního dispečinku očkování. Zaměstnanců pracujících na home-office se povinné testování netýká.⁹⁷

---

⁹³ Usnesení vlády České republiky č. 129 ze dne 14. února 2021

⁹⁴ Usnesení vlády České republiky č. 125 ze dne 14. února 2021

⁹⁵ Usnesení vlády České republiky č. 193 ze dne 24. února 2021

⁹⁶ TREŠL, Ivo. *Pandemický zákon*. Online. Ivotesl.cz. 2022. Dostupné z: <https://ivotresl.cz/pandemicky-zakon/>. [cit. 2024-02-22].

⁹⁷ Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č.j.: MZDR 47828/2020-14/MIN/KAN ze dne 1. března 2021

Dne 5. března 2021 bylo vydáno usnesení vlády České republiky č. 249 – Mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví, 1. mimořádné opatření stanovující pravidla pro vyšetření na stanovení přítomnosti viru nebo antigenu u zaměstnanců veřejných zaměstnavatelů⁹⁸, 2. mimořádné opatření stanovující pravidla pro vyšetření na stanovení přítomnosti viru nebo antigenu viru pacientů, kterým je poskytnuta dlouhodobá lůžková péče, uživatelům sociálních služeb se zařazením v domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovům pro seniory, v domovech pro seniory atd.⁹⁹,

V průběhu roku byla vydávána řada usnesení, které pozměňovaly či nahrazovaly dříve vydané.

Dne 19. července 2021 bylo vydáno Usnesení č. 667 Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví o testování obyvatel na přítomnost viru SARS-CoV-2 od 1. září 2021.¹⁰⁰

Od 10. ledna 2022 byla zkrácena doba pro karanténu na pět dní. Pokud měl člověk v karanténě příznaky nákazy i po pěti dnech, měl povinnost zůstat doma po dobu minimálně dvou dnů. Od 17. ledna měly zaměstnanci ve firmách povinnost se dvakrát týdně testovat, žáci a učitelé ve školách pouze jednou týdně, kdy se to následně týkalo i očkovaných i lidí, co covid prodělali. Dne 19. ledna bylo premiérem Petrem Fialou oznámeno, že byla vládou zrušena povinnost očkování se proti covidu u osob starší 60 let a u vybraných profesí. Dne 25. ledna byl překonán rekord v počtu nakažených, kdy přibylo 42073 nově nakažených, z toho 2459 reinfekcí. Tento rekord z předchozího dne byl znovu překonán dne 26. ledna, kdy přibylo 54685 nově nakažených. V průběhu měsíce února roku 2022 došlo ke

---

⁹⁸ Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 9364/2021-1/MIN/KAN ze dne 5. března 2021

⁹⁹ Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 47828/2020-19/MIN/KAN ze dne 5. března 2021

¹⁰⁰ *Vládní usnesení související s bojem proti epidemii*. Online. Vláda České republiky. 2021. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii---rok-2021-193536/>. [cit. 2024-01-23].

zrušení povinnosti prokazovat se certifikátem dokládající ukončení očkování či prodělání nemoci v posledních 180 dnech a to z důvodu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, který uvedené opatření zrušil ke dni 9. února 2022. V měsíci únoru dále přestala pro cestující z ČR platit tzv. mapa cestovatele, jež určovala podmínky pro návrat z každé země. Lidé, kteří jsou očkovaní, nebo kteří nemoc v posledních 180 dnech prodělali, mohou do ČR bez omezení vstoupit. 19. února byla doba izolace prodloužena na sedm dní, naopak člověk, který byl v kontaktu s pozitivně testovaným, nemusí podstoupit karanténu. Společenské akce lze konat do počtu 500 lidí, na akcích, kde se může sedět až 1000 lidí. Od března přestalo platit omezení o počtu účastníků na hromadných akcích. Lidé mají nárok na jeden hrazený PCR test měsíčně. Dne 14. března přestalo platit nařízení povinného nošení ochranných prostředků ve většině vnitřních prostorech. Tato povinnost nadále zůstala v MHD, vlacích, nemocnicích a sociálních zařízeních.¹⁰¹

Dne 13. dubna 2022 bylo vydáno Usnesení č. 314 – Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví, které všem osobám s účinností od 14. dubna 2022 od 00:00 hod. do odvolání zakazuje pohyb a pobyt bez ochranných prostředků dýchacích cest (nos, ústa), které brání šíření kapének ve vnitřních prostorech staveb jako např. zdravotnické zařízení, zařízení sociálních služeb s výjimkou dětí, které nezahlásili povinnou školní docházku, osob s poruchou intelektu atd.¹⁰²

Dne 5. května 2022 nastalo zlepšení epidemiologické situace, kdy skončila veškerá zbývající protiepidemická opatření. V roce 2023 i přes výskyt viru již nebyla vydána žádná opatření. Od dubna roku 2023 byla izolace nakažených zrušena a došlo k vyjmutí nemoci COVID-19 ze seznamu nakažlivých nemocí.¹⁰³

---

¹⁰¹ Průběh pandemie covidu-19 v Česku. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 4.1.2024. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C5%AFb%C4%9Bh_pandemie_covidu-19_v_%C4%8Cesku#B%C5%99ezen_2022. [cit. 2024-01-24].

¹⁰² Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 8789/2022-2/MIN/KAN ze dne 13. dubna 2022

¹⁰³ Průběh pandemie covidu-19 v Česku. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 4.1.2024. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C5%AFb%C4%9Bh_pandemie_covidu-19_v_%C4%8Cesku#B%C5%99ezen_2022. [cit. 2024-01-24].

5. Reakce EU na omezení volného pohybu

Vedoucí představitelé EU se v březnu 2020 dohodli na prioritách jako reakci na mimořádnou situaci zapříčiněnou pandemií COVID-19. Těmito prioritami bylo omezení šíření viru, zajištění dodávek zdravotnického vybavení, podpora výzkumu v oblasti léčby a očkovacích látek a podpora pracovních míst, podniků a ekonomiky.¹⁰⁴

5.1. Volný pohyb pracovníků a správa hranic

Na základě sdělení orgánů, institucí a jiných subjektů Evropské unie byl vydán pokyn Evropské komise z 16. března 2020 č. 2020/C 86 I/01 týkající se opatření správy hranic v zájmu ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb. Ze stran členských států mohlo být přistoupeno k znovu zavedení kontroly na vnitřních hranicích, ale jen za předpokladu, že se jednalo o ochranu veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, a to pouze v opodstatněných případech. V případě zajištění kritické infrastruktury jako je zdravotní péče, potravinářství a další důležité služby je pro příhraniční pracovníky usnadněno překračování jak vnitřních, tak vnějších hranic s cílem nepřerušovat profesní činnost. Osoby, jež překračují vnější hranice a jeví známky onemocnění, by neměly být odepřeny vstup, ale mělo by o ně být postaráno a měly by být tyto osoby vhodným způsobem izolovány a poskytnuta jim lékařská péče.¹⁰⁵

Ze strany komise bylo doporučeno, aby všechny osoby, které vstupují do Schengenského prostoru, byly pod kontrolou s možností zdravotní prohlídky. Členské státy mají tu možnost neumožnit vstup na území Schengenského

---

¹⁰⁴ *Reakce EU na mimořádnou situaci způsobenou pandemií COVID-19*. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 20.11.2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/>. [cit. 2024-02-22].

¹⁰⁵ Sdělení Evropské komise: Covid-19 Guidelines for border management measures to protect health and ensure the availability of goods and essential services (2020/C 86 I/01)

prostoru osobám ze třetích zemí, u kterých je vysoké riziko nákazy či vykazují příznaky nemoci a mohou představovat riziko pro veřejné zdraví. Rovněž bylo doporučeno, aby probíhala i výstupní kontrola a vhodným způsobem došlo k eliminaci rizika nákazy a následné poskytnutí zdravotní péči, ať již v počáteční či cílové zemi.¹⁰⁶

5.2. Zelené pruhy

Aby bylo zajištěno nepřetržité fungování dodavatelských řetězců v Evropské unii, bylo Evropskou komisí vydáno dne 24. března 2020 sdělení č. 2020/C 96 I/01 týkající zavádění zelených pruhů podle pokynů týkajících se opatření správy hranic v zájmu ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb. Ze stran členských států by měly být stanoveny všechny hraniční přechody pro tzv. *transevropskou dopravní síť TEN-T* jako přechody se „zelenými pruhy“, jež mají být otevřeny pro všechna nákladní vozidla a to bezbrání zřetele na to, jaké zboží přepravuje a v případě kontroly či zdravotní prohlídky by tyto neměly trvat déle než 15 minut. Postupy na těchto hraničních přechodech by měly být zjednodušeny na úplné minimum. Komise požádala členské státy, aby byly zřízeny bezpečné tranzitní koridory, jež umožní řidičům osobních vozidel a jejich spolucestujícím, např. pracovníkům ve zdravotnictví a dopravě či občanům EU vracejícím se do své vlasti, přímý přednostní průjezd danou zemí v rámci sítě *TEN-T*. Dále komise doporučovala, aby členské státy přijaly opatření k zajištění volného pohybu všech pracovníků v přepravě bez ohledu na typ přepravy a aby členské státy po těchto pracovnících nepožadovali lékařské potvrzení o svém dobrém zdravotním stavu.¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ Sdělení komise: Pokyny k výkonu volného pohybu pracovníků během šíření onemocnění COVID-19 (2020/C 102 I/03)

¹⁰⁷ *Koronavirus: Evropská komise zveřejnila praktická doporučení pro zajištění nepřetržitého toku zboží v celé EU prostřednictvím tzv. zelených pruhů.* Online. Oficiální stránka EU. 2020. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_20_510. [cit. 2024-01-05].

Výše uvedené sdělení bylo následně nahrazeno Sdělením komise č. COM(2020) 685 final, o úpravě dopravních „zelených pruhů“ v zájmu udržení chodu hospodářství během opětovného vypuknutí pandemie COVID-19.

5.3. Volný pohyb zdravotnických pracovníků

V době pandemie měly členské státy problémy zajistit dostatek zdravotnického personálu, který byl potřebný v boji s onemocněním, a krizí ve veřejném zdraví, kdy se však snažily poskytovat zdravotnické služby, jako tomu bylo v době před pandemií. Dne 8. května 2020 byl Evropskou komisí vydán pokyn pro volný pohyb zdravotnických pracovníků v co největším rozsahu. Rovněž cílem směrnice bylo stanovení pravidel pro přeshraniční uznávání odborných kvalifikací a stanovení na úrovni EU minimální požadavky na odbornou přípravu pro některá odvětvová povolání, např. zdravotní sestry, ošetřovatelé odpovědní za všeobecnou péči, zubaři (včetně specialistů) a farmaceuti. Na zdravotnické pracovníky, pro které nejsou na úrovni EU minimální požadavky na odbornou přípravu stanoveny, se toto automatické uznání nevztahuje.¹⁰⁸

5.4. Obnovení cestovního ruchu

Nejvíce pandemie koronaviru zasáhla právě oblast cestovního ruchu. V době pandemie došlo téměř ke zdecimování turistického ruchu, jež představuje velkou část evropské ekonomiky. Vlivem pandemie se tržby lodní a letecké dopravy propadly o 90%. V cestovním ruchu pracuje více než 26 milionů lidí v celé EU. V průběhu pandemie se problémy nevyhnuli lidem, kteří například uvízli na svých cestách a měli poté potíže s jejich návratem zpět domů. Cestovní společnosti zase řešily žádosti o vrácení peněz za zrušené cesty. Jako podporu firmám a zaměstnancům závislých na cestovním ruchu poskytla EU likviditu,

---

¹⁰⁸ Sdělení komise: Pokyny pro volný pohyb zdravotnických pracovníků a minimální harmonizaci odborné přípravy v souvislosti s mimořádnými opatřeními v důsledku COVID-19 - doporučení týkající se směrnice 2005/36/ES (2020/C 156/01)

pružná fiskální pravidla a volnější podmínky státní pomoci.¹⁰⁹ V této době ulevila EU i aerolinkám, kdy na podporu odvětví dopravy poslanci v březnu roku 2020 dočasně pozastavili platnost pravidla „use it or lose it“, aby se zabránilo fiktivním či prázdným letům (lety duchů) a to jen pro to, aby si společnosti zachovaly plánované vzletové a přistávací časy v příští sezoně. Výjimka byla platná do 27. března 2021.¹¹⁰

V případě zrušení zájezdů či cestovních dokladů, mezi které patří například jízdenky či letenky, měli cestující možnost požadovat vrácení peněz nebo přijmout poukaz. Dne 13. května 2020 vydala Komise doporučení 2020/648 *o poukazech nabízených cestujícím jako alternativa k vrácení peněz za zrušené souborné cestovní a přepravní služby a v souvislosti s pandemií COVID-19*.¹¹¹

Takzvaný „Lex Voucher“, který z důvodu zrušení dovolené kvůli kovidu nařizuje akceptovat místo zrušeného zájezdu poukaz. V ČR byl přijat zbrusu nový zákon č. 185/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru na odvětví cestovního ruchu, který nabyl účinnosti dne 24. dubna 2020, jež měl za cíl zmírnit dopady epidemie na cestovní kanceláře a na oblast cestovního ruchu. Uvedený zákon umožnil cestovním kancelářím vystavovat poukazy na jinou dovolenou namísto vrácení peněz za zrušené zájezdy a zavel tzv. „ochrannou dobu“ pro pořadatele zájezdů, kterým bylo umožněno odložení vrácení platby za uhrazené zájezdy. Zákon cílil na veškeré zájezdy, které se měly

---

¹⁰⁹ *Jak pomoci cestovnímu ruchu z koronakrize*. Online. Zpravodajství Evropský parlament. 2020, 11.2.2021. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20200429STO78175/jak-pomoci-cestovnimu-ruchu-z-koronakrize>. [cit. 2024-01-05].

¹¹⁰ *COVID-19: Poslanci prodloužily podpůrná opatření pro odvětví dopravy*. Online. Zpravodajství Evropský parlament. 11.2.2021. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20210204IPR97117/covid-19-meps-extend-relief-measures-for-the-transport-sector>. [cit. 2024-01-05].

¹¹¹ *DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2020/648 ze dne 13. května 2020 o poukazech nabízených cestujícím jako alternativa k vrácení peněz za zrušené souborné cestovní a přepravní služby a v souvislosti s pandemií COVID-19*. Online. Úřední věstník Evropské unie. 2020. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H0648>. [cit. 2024-01-17].

uskutečnit v termínu od 20. února 2020 do 31. srpna 2020. Jsou zde i dány výjimky a to, je-li osoba v době doručení oznámení pořadatele zájezdu o využití ochranné doby těhotná, čerpající mateřskou nebo rodičovskou dovolenou, starší 65 let, pečující o nezaopatřené dítě nebo zdravotně postižena, vedena na úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, má možnost uvedenou ochrannou dobu na vlastní žádost ukončit a odmítnout tedy poukaz na zájezd, čímž jí vzniká nárok na vrácení peněz.¹¹²

Termín k rozhodnutí či náhradní poukaz na dovolenou využít nebo požadovat vrácení peněz byl do konce ochranné doby, tedy do 31. srpna 2021, kdy byly cestovní kanceláře povinny tyto finance vrátit před zákonným termínem, tedy 15. září 2021. Dle sdělení místopředsedy Asociace cestovních kanceláří Jan Papež, uvedl, že si řada Čechů myslela, že i náhradní zájezd musel být uskutečněn v termínu ochranné doby, což nebyla pravda. Zákon dobu, kdy termín proběhne neřeší. Cestovní kanceláře ze skupiny DER Touristik Eastern Europe vydaly vouchery za vyšší stovky milionů korun, kdy zhruba 60% držitelů voucherů tyto využili k výběru nové dovolené. Jestliže se cestovní kanceláře zdráhaly vrácení peněz na zrušenou dovolenou i po ochranné době, bylo možné vzniklou situaci nejprve řešit mimosoudně v rámci spotřebitelských sporů při České obchodní inspekci. Pokud není možné řešení mimosoudní cestou, nezbyvá než podat žalobu.¹¹³

5.5. Portál Re-open EU

Spuštění portálu Re-open má za úkol podpořit bezpečné obnovení cestování a cestovního ruchu v celé Evropě. Účelem této aplikace je přehledně a

---

¹¹² MATZNER, Jiří. *Kdy vzniká nárok na zrušení zájezdu a vrácení peněz kvůli koronaviru?* Online. Měšec.cz. 2020. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/kdy-vznika-narok-na-zruseni-zajezdu-a-vraceni-penez-kvuli-koronaviru/>. [cit. 2024-02-22].

¹¹³ OČENÁŠKOVÁ, Adéla. *Brzy vyprší vouchery za zrušené zájezdy. Zkontrolujte si jejich typ i platební údaje.* Online. Aktuálně.cz. 2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/vouchery-za-nevyuzite-zajezdy/r~c74a6a70fe6d11eb94d2ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-02-22].

v reálném čase informovat o hranicích, dostupných dopravních prostředcích a službách cestovního ruchu v členských státech. Rovněž tato aplikace obsahuje cestovní omezení, opatření v oblasti veřejného zdraví a bezpečnosti, jako omezování fyzického kontaktu, nošení ochranných pomůcek, karantény, testování nebo mobilní trasovací aplikace.¹¹⁴

5.6. Digitální zelený certifikát - COVID pas

Dne 17. března 2021 představila Evropská komise návrh digitálního zeleného certifikátu, kdy za jeho využití by bylo možné snazší a bezpečnější volný pohyb v rámci EU během pandemie COVID-19. Tímto certifikátem se dokladovalo to, že osoba byla očkovaná proti onemocnění COVID-19, byla negativně testována či se z onemocnění plně zotavila. Uvedený certifikát byl v digitální či listinné podobě zcela zdarma, kdy jeho obsahem byl QR kód pro zajištění bezpečnosti a pravosti certifikátu. Tento certifikát byl uznáván ve všech členských státech Evropské unie. Aby nemohlo dojít k diskriminaci osob, které nejsou očkované, musí mít tu možnost získat digitální zelený certifikát taktéž, a proto má vzniknout certifikát nejen o očkování, ale i o testu na COVID-19. Po zavedení certifikátu by členské státy měly upustit od některých opatření, jako například testování či karanténa. Certifikát o očkování má být vydáván pouze na očkovací látky, jež jsou schválené pro celou Evropskou unii. Zavedení certifikátů bylo pouze dočasné řešení. V případě označení Světovou zdravotnickou organizací za konec pandemie COVID-19, opatření byla ukončena.¹¹⁵

Společně s uvedeným nařízením bylo přijato i nařízení 2021/954, které rozšíří platnost uspořádání na státní příslušníky ze třetích zemí nespádající do

---

¹¹⁴ Re-open EU: Commission launches a website to safely resume travelling and tourism in the EU. Online. An official EU website. 2020. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/re-open-eu-commission-launches-website-safely-resume-travelling-and-tourism-eu>. [cit. 2024-01-05].

¹¹⁵ Commission proposes a Digital Green Certificate. Online. An official EU website. 2021. Dostupné z: https://malta.representation.ec.europa.eu/news/coronavirus-commission-proposes-digital-green-certificate-2021-03-17_en. [cit. 2024-01-05].

působnosti nařízení EU o COVID pasech, avšak mající na území některého z členských států oprávněný pobyt či bydliště, a tedy mají právo cestovat od jiných členských států Evropské unie, tedy vztahující se na občany Norska, Islandu, Lichtenštejnska. Jelikož sjednocující oprávnění Evropské unie v rámci zdravotnictví, která je uvedena v článku 168 Smlouvy o fungování Evropské unie, se projevovala tím, že opatření, které Evropská unie přijímala formou doporučujících výkonů ve vztahu k probíhající pandemii, tak vydáním nařízení bylo dokončeno úsilí orgánů Evropské unie o vydání platných „kmenových“ předpisů Evropské unie jako reakce na COVID-19. Uzavírání hranic států v Evropě, ale i ve zbytku světa, jako přirozená reakce na šíření koronaviru, představuje změnu ve volném pohybu osob, jež bylo zřejmé na podzim roku 2020 v souvislosti s prodlužováním pandemie.¹¹⁶

Od 1. února 2022 byla doba uznávání digitálního certifikátu EU COVID 9 měsíců (270 dnů), počínaje dnem podání poslední dávky očkování. Původně byl digitální certifikát platný pouze na jeden rok, ale dne 13. června 2022 byla jeho platnost prodloužena o další rok, tedy do 30. června 2023.¹¹⁷

5.7. Očkování

V rámci návrhu strategie pro očkovací látky ze 17. června 2020¹¹⁸ Evropská komise jednala, kdy cílem je urychlit vývoj, výrobu, zavádění očkovacích látek a vytvoření diverzifikovaného portfolia očkovacích látek pro občany EU za příznivé

---

¹¹⁶ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná? [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 358)*

¹¹⁷ *Digitální certifikát EU COVID*. Online. Evropská komise. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/eu-digital-covid-certificate_cs. [cit. 2024-02-22].

¹¹⁸ *Strategie EU pro očkovací látky. Evropská komise [online]. [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/public-health/eu-vaccines-strategy_en?prefLang=cs*

ceny. Komise proces podporovala, čímž došlo ke zkrácení časového rámce u většiny očkovacích látek na méně než jeden rok. Bezpečné a účinné látky se v EU začaly distribuovat do konce roku 2020 v rámci přísných schvalovacích postupů a nejpřísnějších bezpečnostních norem. Dne 15. října 2020 Evropská komise uveřejnila sdělení¹¹⁹ o připravenosti na očkování proti COVIDu-19, jež představovalo klíčové prvky, které bylo třeba brát v úvahu při vnitrostátních strategiích očkování. Zprvu byl kladen důraz na snížení počtu úmrtí a zátěže zdravotnictví. Byla prioritně věnována pozornost starším osobám, zdravotnickému personálu a osobám, které jsou z důvodu svého zdravotního stavu zvláště ohroženi. Dne 21. prosince 2020 udělila komise podmíněnou registraci očkovací látky proti COVIDu-19 vyvinuté společnostmi Pfizer a BioNTech a stala se tak první očkovací látkou registrovanou v EU. Evropská komise udělila dne 5. ledna 2021 podmíněnou registraci vakcíně vyvinuté společností Moderna, která se tak stala druhou látkou registrovanou k použití v EU. Dne 19. ledna 2021 bylo Evropskou komisí přijato sdělení COM(2021) 35 final¹²⁰, které vyzývá členské státy k urychlení zavádění očkovacích látek v celé EU.¹²¹ V současné době jsou na základně kladného hodnocení Evropské agentury pro léčivé přípravky Evropskou komisí uděleny registrace vakcíně společnosti BioNTech/Pfizer, schválené dne 21. prosince 2020, jež se stala první očkovací látkou pro EU. Vakcína společnosti Moderna schválena 6. ledna 2021 se stala druhou očkovací látkou pro EU. Dne 20. ledna 2021 byla Evropskou komisí udělena podmíněná registrace vakcíně vyvinuté společností AstraZeneca, jež se tak stala třetí očkovací látkou pro EU. Dne 17. března udělila Evropská komise podmíněnou registraci vakcíně vyvinuté společností Janssen Pharmaceutica NV ze skupiny Johnson, jež se stala čtvrtou očkovací látkou registrovanou k použití v EU, kdy se jedná o jedno dávkovou očkovací látku. Evropa měla v polovině července roku

---

¹¹⁹ COM(2020) 680 final

¹²⁰ *A united front to beat COVID-19*. Online. EUR-lex. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0035&qid=1616149581345>. [cit. 2024-02-22].

¹²¹ Strategie EU pro očkovací látky. *Evropská komise* [online]. [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/public-health/eu-vaccines-strategy_en?prefLang=cs

2021 dostatek látek k naočkování 70% dospělé populace. Dne 20. prosince 2021 byla udělena podmíněná registrace očkovací látky Nuvaxovid vyvinuté společností Novavax, jež je pátou očkovací látkou registrovanou pro EU. Dne 23. června 2022 Evropská agentura pro léčivé přípravky doporučila udělit rozhodnutí o registraci vakcíny společnosti Valneva. Dne 2. srpna 2022 podepsala Evropská komise smlouvu o společném zadávání veřejných zakázek společnosti HIPRA HUMAN HEALTH na dodávku proteinové očkovací látky. Dne 30. března 2023 udělila Evropská komise registraci vakcíny vyvinuté společností HIPRA na základě kladného hodnocení Evropské agentury pro léčivé přípravky. Dne 11. listopadu udělila Evropská komise rozhodnutí o registraci vakcíny na bázi bílkovin VidPrevtyn Beta vyvinuté společností Sanofi a GSK jako posilovací dávku na základě kladného vědeckého doporučení Evropské agentury pro léčivé přípravky, čímž se stala osmou bezpečnou a účinnou očkovací látkou registrovanou k použití v EU.¹²² Společnost CureVac se sídlem v Německu, podepsala dne 6. června 2020 s Evropskou investiční bankou smlouvu na půjčku ve výši 75 milionů eur na vývoj a výrobu očkovacích látek ve velkém měřítku. Dne 11. října 2021 tato firma informovala Evropskou agenturu pro léčivé přípravky, že stahuje svoji očkovací látku procesu průběžného přezkumu.¹²³

V celé Evropské unii bylo očkování proti COVIDu-19 zahájeno 27. prosince 2020, kdy k 31. srpnu 2021 bylo již plně naočkováno 70% dospělé populace (jedno dávkovou či dvou dávkovou vakcínou). V zemích EU i nadále pokračuje očkování, kdy jsou nyní podávány posilovací dávky a očkovací látky specificky přizpůsobené variantám COVIDu-19. Očkovací látky v současné době jsou vyvinuty na základě čtyř různých technologií, vakcíny na bázi mRNA, které využívají část genetického kódu koronaviru, vakcíny na bázi virového vektoru, které využívají geneticky modifikovaný virus k přenosu části DNA koronaviru, vakcíny na bázi proteinů,

---

¹²² *Covid-19: výzkum a očkovací látky*. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 22.12.2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/covid-19-research-and-vaccines/>. [cit. 2024-02-22].

¹²³ Strategie EU pro očkovací látky. *Evropská komise* [online]. [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/public-health/eu-vaccines-strategy_en?prefLang=cs

kteře obsahují fragmenty proteinu specifického pro koronavirus a vakcíny na bázi inaktivovaného viru, jež jsou vytvořeny ze živého viru chemickou inaktivací.¹²⁴

Každému, kdo podstoupí očkování očkovací látkou proti onemocnění COVID-19 (bez rozlišení toho, jaký druh očkovací látky mu byl aplikován) mu bude vydán certifikát. V certifikátu je uvedeno, jaká očkovací látka byla proti onemocnění COVID-19 aplikována a počet podaných dávek držiteli (čl. 5 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES). Jsou uznány tři kategorie vakcín, kdy očkovaný má možnost čerpání výhod v podobě volného pohybu.

Jsou jimi:

(1) vakcíny, jímž byla ze strany Evropského parlamentu a Rady (Es) č. 726/2004 ze dne 31. března 2004 udělena registrace, stanovující postupy Evropské unie pro registraci humánních a veterinárních léčivých přípravků a dozor nad nimi, a kterým se zřizuje Evropská agentura pro léčivé přípravky, tedy ty, které byly schváleny Evropskou agenturou pro léčivé přípravky (EMA),

(2) vakcíny, kterým byla udělena registrace členským státem v souladu s čl. 5 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství, týkajícím se humánních léčivých přípravků (povolující členským státům dočasně povolit distribuci neregistrovaného léčivého přípravku),

(3) vakcíny, u kterých byl dokončen postup zařazení na seznam WHO v případě nouzového použití.¹²⁵

Dne 15. března 2021 byl v ČR spuštěn Centrální rezervační systém pro běžnou populaci, kde bylo možné se registrovat a zarezervovat termín očkování. Rovněž bylo možné se očkovat i bez registrace, a to přes svého praktického lékaře, který sdělil, zda osoba spadá do kategorie, která měla v tu dobu na vakcínu

---

¹²⁴ *Reakce EU na COVID-19*. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 22.12.2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/covid-19-research-and-vaccines/>. [cit. 2024-02-22].

¹²⁵ SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, *Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná?* [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx> (str. 363)

nárok. Následně se dne 23. dubna otevřela registrace k očkování pro lidi 60 až 65 let. Další skupiny mohli přihlašovat vždy po týdnu, kdy od 28. května byla spuštěna registrace pro osoby nad 55 let, následně osoby starší 50 let atd. Hlavním kritériem pro očkování byl věk a zdravotní stav.¹²⁶

Evropská komise zajistila 4,2 miliardy dávek vakcín proti onemocnění COVID-19. Do srpna roku 2023 bylo nejméně jednou dávkou očkováno 84,4% dospělé populace EU. Vynaloženo bylo úsilí k identifikaci a sledování šíření nových variant virů. Na základě tohoto byl umožněn rychlý vývoj a výroba účinných vakcín a léků a to ve velkém měřítku. Od konce roku 2021 uvedenou roli zastupuje Evropský úřad pro připravenost a reakci na zdravotní mimořádné události (HERA), jež pomáhá členským státům získat přístup k vakcínám proti COVID-19 a to buď prostřednictvím stávajících smluv či prostřednictvím nových zakázek. EU se zavázala zajistit bezpečné vakcíny do všech koutů světa. Komise a země EU slíbily více než 5 miliard EUR COVAX. V září 2022 byly schváleny dvě upravené posilovací vakcíny. S ohledem na opětovný nárůst infekce bylo v červenci 2022 vydáno ze strany Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí a Evropskou agenturou pro léčivé přípravky doporučení druhé posilovací dávky vakcíny pro lidi ve věku 60 – 79 let a osoby ve vysokém riziku závažných onemocnění. Doposud komise udělila osm podmíněných povolení k uvedení na trh pro vakcíny vyvinuté společnostmi BioNTech a Pfizer, Moderna, AstraZeneca, Janssen Pharmaceutica NV, Novavax, Valneva, Sanofi a GSK a HIPRA. Několik dalších vakcín je v různých fázích hodnocení ze strany EMA.¹²⁷

---

¹²⁶ *Očkování přehledně: Online registrace a otázky a odpovědi.* Online. Seznam zprávy. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vakcina-prehledne-brani-sireni-viru-a-je-vhodna-pro-tehotne-135912>. [cit. 2024-02-22].

¹²⁷ *Safe COVID-19 vaccines for Europeans.* Online. Official Journal of the European Union. 25.8.2023. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans_cs. [cit. 2024-01-17].

5.8. Sezónní práce

Dalším odvětvím, kromě cestovního ruchu, kterého se pandemie dotkla, je zemědělství, kdy je v mnoha případech závislá na přeshraničních sezónních pracovnících. Dne 17. července 2020 vydala Evropská komise doplňující pokyny k svobodě pohybu a rovnosti mezi občany EU při hledání a výkonu sezónního zaměstnání. Osoby, které cestují do Evropské unie ze třetích zemí za účelem vykonávání sezónních prací, jsou zařazeny mezi výjimky pro cesty s nezbytnou funkcí či potřebou. Mohou být ale ze stran členských států předmětem bezpečnostních opatření, zejména v případech, kdy cestují z regionu s vysokým rizikem nákazy.¹²⁸

Závěr

Tato bakalářská práce si kladla za cíl přiblížit omezení volného pohybu v rámci Evropské unie v rámci boje proti pandemii COVID-19. Na začátek pro pochopení protiepidemických opatření bylo důležité uvést původ a vlivy onemocnění COVIDu-19 a jeho přenos z lidí na lidi. Z důvodu neustále se měnící legislativy, ať již v rámci státu tak v rámci Evropské unie, nebylo v lidských silách obyčejných občanů, se v této problematice orientovat. Troufám si říci, že v legislativních změnách se často nevyznali ani špičkoví politici. Z důvodu k množství omezujících opatření v rámci EU a v jednotlivých zemích nebyly vyjmenovány všechny, ale bylo uvedeno zásadnější omezení. V pěti kapitolách této bakalářské práce jsem se snažil přiblížit pojem volného pohybu, jeho zakotvení v evropském právu a rovněž i případy omezení volného pohybu. Cílem práce bylo prozkoumat důvody omezení volného pohybu, spolupráci Evropské unie se státy, které jsou její součástí a dále rychlost a účelnost reakce na vzniklou pandemii.

---

¹²⁸ *Communication from the Commission: Guidelines on seasonal workers in the E U in the context of the COVID-19 outbreak (2020/C 235 1/01)*. Online. Official Journal of the European Union. 2020. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9743e89c-c7fb-11ea-adf7-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>. [cit. 2024-01-17].

Situace, která vlivem pandemie COVID-19 nastala, nemá v moderní historii obdoby. Za velmi krátkou chvíli bylo nutné reagovat na vzniklou situaci a zavést opatření, jež často velmi zasahovala do základních lidských práv a svobod. Následně bylo nutné rychlé reagování na aktuální situaci upravováním omezení at' uvnitř státu, tak mimo jeho hranice.

I když některá opatření, v rámci státu, byla zrušena pro svoji nezákonnost, lze tvrdit, že v případě vzniku obdobné situace v budoucnu, vzniklá opatření tvoří základ pro lehčí zvládnutí situace. Hovořeno je o pandemickém zákoně, který byl vydán až po více než roce od vypuknutí pandemie, jehož ustanovení jsou v současné době již neplatná, avšak může sloužit jako vzor při vzniku stejné či podobné situace v budoucnu.

Lze uvést, že ze strany EU byla vydávána doporučení či sdělení, která usměřovala a korigovala individuální reakce jednotlivých států na danou situaci. Následná spolupráce a koordinace ze strany EU se projevila při rozdělování vakcín, finančních prostředků a vzniku digitálních certifikátů, které jsou základním kamenem při situacích, kdy by v budoucnu nastala obdobná situace, aby dopad na omezení lidských práv byl v co nejmenší míře. Jejich využití, jednotné provedení a mezinárodní uznávání je efektivní pro další využití.

V průběhu pandemie mi překvapila míra solidarity lidí, to, že se ve zlých časech jako národ dokážeme semknout a například šít roušky ze zakoupených látek a poté je bezplatně nabízet k užívání jiným, míra solidarity vůči složkám integrovaného záchranného systému i sebe samým. V rámci práva ochrany veřejného zdraví, by právo mělo umožnit rychlou reakci a ne řešení situace ztěžovat.

Na závěr lze shrnout, že ačkoliv byla opatření omezující volný pohyb osob a některá další základní lidská práva přísná, daly se omluvit snahou ochrany

veřejného zdraví a lidských životů, jelikož vzniklá situace nemá v novodobé historii obdoby. Postupným zaváděním vakcín a digitálních certifikátů je patrné, že vydaná opatření byla následně rušena a volný pohyb osob v celé EU se tak vracel do normálních kolejí.

Seznam použitých zdrojů:

1. TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. Právo Evropské unie. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6.
2. Historie Evropské unie 1990–99. Historie Evropské unie 1990–99 [online]. [cit. 2024-01-05]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1990-99_cs
3. Y KIM, Arthur a Rajesh GANDHI. COVID-19: Management in hospitalized adults [online]. 2023 [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://www.uptodate.com/contents/covid-19-management-in-hospitalized-adults>
4. CIOTTI, Marco, Massimo CICCOZZI, Alessandro TERRINONI, Ven-Can JIANG, Cheng-Bin WANG a Sergio BERNARDINI. Critical Reviews in Clinical Laboratory Sciences - The COVID-19 pandemic [online]. 2020, 9. července 2020 [cit. 2024-01-05]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10408363.2020.1783198>
5. Covid-19. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 4.1.2024. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Covid-19>. [cit. 2023-08-23].
6. COVID-19 – příznaky a léčba. Online. 2020. Dostupné z: <https://euc.cz/clanky-a-novinky/clanky/covid-19-priznaky-a-lecba/>. [cit. 2024-01-02].
7. How are vaccines developed, authorised and put on the market? [online]. [cit. 2024-01-12]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans/how-are-vaccines-developed-authorised-and-put-market_en
8. COVID-19 contact tracing and warning apps. Online. An official website of the European Union. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/travel-during-coronavirus-pandemic/contact-tracing-and-warning-apps-during-covid-19_en. [cit. 2024-01-02].

9. Lockdown: Pandemie covidu-19. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 4.1.2024. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Lockdown>. [cit. 2024-01-12].
10. MÁJEK, Ondřej, Ondřej NGO, Jiří JARKOVSKÝ a Ladislav DUŠEK. Význam a výpočet reprodukčního čísla R [online]. 2020 [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/doc/2020-03-27-cislo-R.pdf>
11. Volný pohyb v EU během pandemie COVID-19: Prověřování kontrol na vnitřních hranicích bylo omezené a opatření členských států nebyla koordinovaná [online]. 2022 [cit. 2023-08-15]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/free-movement-13-2022/cs/index.html>
12. Svoboda pohybu: Svoboda pohybu v evropském právu. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 14.9.2023. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Svoboda_pohybu.
13. TOMÁŠEK, Michal, Vladimír TÝČ, David PETRLÍK, et al. Právo Evropské unie. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-491-6.
14. Tomáš Jirsa. OMEZENÍ VOLNÉHO POHYBU OSOB V EU V SOUVISLOSTI S PANDEMIÍ NEMOCI COVID-19. 2020(6/2020), 32-38. ISSN 1802-3843.
15. Volný pohyb v EU během pandemie COVID-19: Prověřování kontrol na vnitřních hranicích bylo omezené a opatření členských států nebyla koordinovaná [online]. 2022 [cit. 2023-08-15]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/free-movement-13-2022/cs/index.html>,
16. SVOBODOVÁ Magdaléna, PETERKA Bohumil, Správní právo 6-7: Je koordinace omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19 dostatečná? [online]. 2021 [cit. 2023-07-11]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-6-7-2021.aspx>
20. SVOBODOVÁ, Magdaléna. Občanství Evropské unie. Praha: Auditorium, 2021. ISBN 978-80-87284-89-6.V
21. Vědci přepisují historii koronaviru. Našli nového pacienta „nula“. Online. <https://www.seznamzpravy.cz>. 2021. Dostupné

- z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vedci-prepisuji-historii-koronaviru-nasli-noveho-pacienta-nula-137144>.
22. Pandemie covidu-19 v Evropě. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 7.5.2023 [cit. 2023-07-19]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_Evrop%C4%9B
23. KŘEPELKA, Filip. Právo pandemie covidu-19: náčrt celkového obrazu. Časopis zdravotnického práva a bioetiky [online]. (Vol 10, No 2), 1-70 [cit. 2023-08-17]. ISSN 1804-8137. Dostupné z: <http://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/201/162>
24. Mimořádné opatření Ministerstva vnitra o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky. Online. <https://www.seznamzpravy.cz>. 2020. Dostupné z: [Mimořádné opatření Ministerstva vnitra o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky. 12. Března 2021](https://www.seznamzpravy.cz) Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mimoradne-opatreni-ministerstva-vnitra-o-docasnemznovuzavedeni-ochrany-vnitrnich-hranic-ceske-republiky.aspx>.
25. SVOBODOVÁ, Magdaléna. Ročenka uprchlického a cizineckého práva 2020/2021 - VI. Omezování volného pohybu osob v EU v průběhu pandemie COVID-19: dopady na příhraniční pracovníky [online]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/308108/1/2>
26. Pandemie Covidu-19 v Česku [online]. 4.1.2024 [cit. 2024-01-08]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_%C4%8Cesku
27. Usnesení vlády ČR 87/2020 Sb. (ze dne 15. 3. 2020)
28. Usnesení vlády ČR 1334/2020 Sb. (ze dne 14. 12. 2020)
29. Usnesení vlády ČR 1375/2020 Sb. (ze dne 23. 12. 2020)
30. Pandemie covidu-19 v Česku. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2024. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_%C4%8Cesku#cite_note-16
31. MENŠÍK, Jan. Aktualizovaný semafor: Situace v Praze se zhoršila, zelených je 10 okresů. Online. 2020, 4.9.2020. Dostupné

z: <https://www.novinky.cz/clanek/koronavirus-prazska-hygienicka-aktualizuje-covidovy-semafor-40335340>

32. Pandemie covidu-19 v Evropě: Uzavření hranic. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 7.5.2023. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemie_covidu-19_v_Evrop%C4%9BDoporučení_2020/1475_bod._17)

19_v_Evrop%C4%9BDoporučení 2020/1475 bod. 17

33. Časová osa – opatření Rady týkající se onemocnění COVID-19. Online. Official Evropská rada Rada Evropské unie. 30.6.2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/timeline/>

34. Pandemie covidu-19: Rada aktualizovala cestovní doporučení za účelem zrušení všech cestovních omezení. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/12/13/covid-19-council-updates-travel-recommendations-to-lift-all-travel-restrictions/>

35. Safe COVID-19 vaccines for Europeans. Online. Official Journal of the European Union. 25.8.2023. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans_cs

36. Vládní usnesení související s bojem proti epidemii. Online. Vláda České republiky. 2021. Dostupné z: [https://vlada.gov.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii---rok-2021-193536/Usnesení vlády České republiky č. 79 ze dne 28. ledna 2021](https://vlada.gov.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii---rok-2021-193536/Usnesení_vlády_České_republiky_č._79_ze_dne_28_ledna_2021)

37. Usnesení vlády České republiky č. 79 ze dne 28. ledna 2021 Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č.j.: MZDR 20599/2020-51/MIN/KAN ze dne 1. února 2021

38. Usnesení vlády České republiky č. 121 ze dne 11. února 2021

39. Usnesení vlády České republiky č. 129 ze dne 14. února 2021

40. Usnesení vlády České republiky č. 125 ze dne 14. února 2021 Usnesení vlády České republiky č. 193 ze dne 24. února 2021

41. Pandemický zákon. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021, 30.8.2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pandemick%C3%BD_z%C3%A1kon.
42. Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č.j.: MZDR 47828/2020-14/MIN/KAN ze dne 1. března 2021
43. Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 9364/2021-1/MIN/KAN ze dne 5. března 2021
44. Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 47828/2020-19/MIN/KAN ze dne 5. března 2021
45. Vládní usnesení související s bojem proti epidemii. Online. Vláda České republiky. 2021. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-s-bojem-proti-epidemii--rok-2021-193536/>
46. Průběh pandemie covidu-19 v Česku. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 4.1.2024. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pr%C5%AFb%C4%9Bh_pandemie_covidu-19_v_%C4%8Cesku#B%C5%99ezen_2022.
47. Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví č. j.: MZDR 8789/2022-2/MIN/KAN ze dne 13. dubna 2022
48. Sdělení Evropské komise: Covid-19 Guidelines for border management measures to protect health and ensure the availability of goods and essential services (2020/C 86 I/01)
49. Sdělení komise: Pokyny k výkonu volného pohybu pracovníků během šíření onemocnění COVID-19 (2020/C 102 1/03)
50. Koronavirus: Evropská komise zveřejnila praktická doporučení pro zajištění nepřetržitého toku zboží v celé EU prostřednictvím tzv. zelených pruhů. Online. Oficiální stránka EU. 2020. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_20_510
51. Sdělení komise: Pokyny pro volný pohyb zdravotnických pracovníků a minimální harmonizaci odborné přípravy v souvislosti s mimořádnými opatřeními v důsledku COVID-19 - doporučení týkající se směrnice 2005/36/ES (2020/C 156/01)

52. Jak pomoci cestovnímu ruchu z koronakrize. Online. Zpravodajství Evropský parlament. 2020, 11.2.2021. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20200429ST078175/jak-pomoci-cestovnimu-ruchu-z-koronakrize>.
53. COVID-19: Poslanci prodloužily podpůrná opatření pro odvětví dopravy. Online. Zpravodajství Evropský parlament. 11.2.2021. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20210204IPR97117/covid-19-meps-extend-relief-measures-for-the-transport-sector>.
54. DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2020/648 ze dne 13. května 2020 o poukazech nabízených cestujícím jako alternativa k vrácení peněz za zrušené souborné cestovní a přepravní služby a v souvislosti s pandemií COVID-19. Online. Úřední věstník Evropské unie. 2020. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H0648>.
55. Commission proposes a Digital Green Certificate. Online. An official EU website. 2021. Dostupné z: https://malta.representation.ec.europa.eu/news/coronavirus-commission-proposes-digital-green-certificate-2021-03-17_en
56. Communication from the Commission: Guidelines on seasonal workers in the E U in the context of the COVID-19 outbreak (2020/C 235 1/01). Online. Official Journal of the European Union. 2020. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9743e89c-c7fb-11ea-adf7-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>
57. Smlouva o fungování Evropské unie. An official EU website [online]. [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/treaty-on-the-functioning-of-the-european-union.html>
58. Principles countries history. Online. An official EU website. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu_cs. [cit. 2024-02-22].
59. Lisabonská smlouva. Europarl [online]. 10-23 [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/5/lisabonska-smlouva>

60. Cytokinová bouře. Online. Nzip.cz. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/1761>. [cit. 2024-02-22].
61. C-131/85 Emir Gül v Regierungspräsident Düsseldorf, ECLI:EU:C:1986:200.
62. C.M. Magro, J.J. Mulvey, J. Laurence, S. Sanders, A.N. Crowson, M. Grossman, J. Harp, G. Nuovo, The differing pathophysiologies that underlie COVID-19-associated perniosis and thrombotic retiform purpura: a case series, *British Journal of Dermatology*, Volume 184, Issue 1, 1 January 2021, Pages 141–150, <https://doi.org/10.1111/bjd.19415>
63. *Jak Rada koordinuje reakci EU na krize?* Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 2.2.2024. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/ipcr-response-to-crises/#ipcr>. [cit. 2024-02-22].
64. Švédsko zvažuje zpřísnění opatření, covid tam opět nabírá dech. Online. ČT24. 2020. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/veda/svedsko-zvazuje-zprisneni-opatreni-covid-tam-opet-nabira-dech-44587>. [cit. 2024-02-22].
65. Potvrzené případy COVID-19 ve Švédsku. Online. Folkhälsomyndigheten. 2.2.2024. Dostupné z: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/statistik-och-analyser/bekraftade-fall-i-sverige/>. [cit. 2024-02-22].
66. THYM, Daniel a BORNEMANN, Jonas. Schengen and Free Movement Law During the First Phase of the Covid-19 Pandemic: Of Symbolism, Law and Politics. Online. European Papers. 2021. Dostupné z: <https://www.europeanpapers.eu/en/e-journal/schengen-free-movement-law-during-first-phase-covid19>. [cit. 2024-02-21].
67. Digitální certifikát EU COVID: jak funguje v praxi. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 2021, 30. 6. 2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/eu-digital-covid-certificate/>. [cit. 2024-02-22].
68. TREŠL, Ivo. *Pandemický zákon*. Online. Ivotesl.cz. 2022. Dostupné z: <https://ivotresl.cz/pandemicky-zakon/>. [cit. 2024-02-22].
69. MATZNER, Jiří. *Kdy vzniká nárok na zrušení zájezdu a vrácení peněz kvůli koronaviru?* Online. Měšec.cz. 2020. Dostupné

z: <https://www.mesec.cz/clanky/kdy-vznika-narok-na-zruseni-zajezdu-a-vraceni-penez-kvuli-koronaviru/>. [cit. 2024-02-22].

70. OČENÁŠKOVÁ, Adéla. *Brzy vyprší vouchery za zrušené zájezdy. Zkontrolujte si jejich typ i platební údaje*. Online. Aktuálně.cz. 2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/vouchery-za-nevyuzite-zajezdy/r~c74a6a70fe6d11eb94d2ac1f6b220ee8/>. [cit. 2024-02-22].

71. COM(2020) 680 final

72. *A united front to beat COVID-19*. Online. EUR-lex. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0035&qid=1616149581345>. [cit. 2024-02-22].

73. Strategie EU pro očkovací látky. *Evropská komise* [online]. [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/public-health/eu-vaccines-strategy_en?prefLang=cs

74. Covid-19: výzkum a očkovací látky. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 22.12.2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/covid-19-research-and-vaccines/>. [cit. 2024-02-22].

75. Očkování přehledně: Online registrace a otázky a odpovědi. Online. Seznam zprávy. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vakcina-prehledne-brani-sireni-viru-a-je-vhodna-pro-tehotne-135912>. [cit. 2024-02-22].

76. Reakce EU na COVID-19. Online. Evropská rada Rada Evropské unie. 22.12.2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/covid-19-research-and-vaccines/>. [cit. 2024-02-22].

Zkratky

EU	–	Evropská unie
např.	--	například
WHO	–	Světová zdravotnická organizace
č.j.	–	číslo jednací
ČR	–	Česká republika
COVID-19	–	Coronavirus disease 2019 <i>Koronavirové onemocnění 2019</i>
SARS-CoV-2	–	Severe acute respiratory syndrome-related coronavirus <i>Koronavirus související s těžkým akutním respiračním syndromem</i>
R	–	Reprodukční číslo, index nakažlivosti
TEN-T	–	Trans-European Transport Networks <i>Transevropská dopravní síť</i>
SFEU	–	Smlouva o fungování Evropské unie
WHO	–	World Health Organization <i>Světová zdravotnická organizace</i>
č.	–	číslo
čl.	–	článek
odst.	–	odstavec
tzv.	–	takzvaně
IPCR	–	<i>Integrovaná opatření pro politickou reakci na</i>